

Hillomások.

Regény.

Irta Kaffka Margit.

(Folytatás.)

Az országot elején útbakpták a hintót, körülvették, mint tréfás haramiabanda, szót váltottak a szerkesztővel és megosztottak egy doboz friss Kuglert; aztán engedték hozzáulni a fiatal háziaszonyt, hogy hazavigye és el-lássa. A párok azalatt visszasétáltak a park hátul-só ajtaján, néma megegyezéssel szétszéledtek a sűrűség kanyargó útjain és nem sokára teljes biztossággal tudták magukat a bodrog-fői, szigorú diszkreció-etikett védelmében. «Nem tudni semmit a többiekéről és másnapra mindent elfelejteni!» — a kik már voltak itt vendégségben, tudták, hogy ez a szabály.

Rosztoky Éva és kísérője némán ballagtak a fenyők között; csak a férfi szivarja világított a mély sötétben s a lombok magasan összenyúló ívei mögött oly valószínűtlenül messze, apró csillagok. Egy-egy szippantáskor fehérlett az Éva fehér csipkegallérija és világos arczbőre.

— Kíváncsi vagyok, miket gondolt maga az imént, Éva asszony, míg ezek az emberek szöveget rendeztek és mi ketten hallgattunk.

— Azt hiszem, keveset gondoltam azalatt. Csudálkoztam, szórakoztam a beszédjűkön, — egy kicsit még tetszett is nekem.

— Nem boszankodott?

— Egy csöppet sem! Hiszen ez játék.

— Miért e csudálkozó hang? Mert nem a «Jövendő» munkatársra vagyok, s mert az ő marxi handabandák helyett ártalmatlan, békés frázisokat kell írnom kétszer hetenként, annak az osztálynak, közvéleménynek megnyugtató-sára, melynek sorsán — s az országán. — egyelőre csak rontani lehetne minden változtatással. Higgye el, jobbhisszem, becsületesebb, izlésebb hazugság az enyém! Ha valahol kérelhetetlenül megszólalok van; tisztességesebb még a lojaliskodó, «miatyánk»-os hangnemb, mint riasztó-rakéták okatlan, ártalmas puffogatása. Egyébként az én lapom most újra ellenzéki. És... emlékszik, mit mondtott ma Tibor bizonyos «objektív, ciznikus, életűnt mindegy-emberek»-ről, a kik csupa «kiváncsi-ság»-ból, de jól elveznek dolgukat a barrikádokon?... Ez a Gond az egyetlen tisztességes ember mindnyájunk közt, meleg, naiv, hívő és mindenbe egészen, komolyan, hittelt be-beadja magát. Mióta a képzőművészeti harczalvány kicsöppent a «Kulturá»-ból, szívvel-lélekkel szociáldemokrata és meg van győződve, hogy az ifjú költők kiferdült-lábú «vers libre»-jei, az idegöres-novellák s a titáni örületű szinagyvaságok az új vázsnakon, mind egy nagy, gyönyörű társadalmi forradalomra és küszöbön levő átalakulásra készítettek elő az idegeket, hogy ez volt igazi értelmük... De miért is beszéltek én magának most ennyit ezekről?...

— Csakugyan, — szörnyű okosakat beszél... maga is!

— Igaza van!... Most vették észre, hogy kikeveredtek a fenyő-sűrűségből, szélesebb útra értek; óriás tölgyek göcsös törzse, csavargós gallyai közt révételt át messziről a terraszlámpák fénye; balról fűves tisztáson valami lugas. Megálltak egy pillanatra... Halk női nevetés hallatszott onnét és duruzsoló, könnyedén bevező férfi hang. «Legyél jó hozzám!»... Világosan az Olgaéra ismertek e tréfásan könyörgő, kényeskedő, kedves asszonyi hangban. Kicsit elszégyelltek, egy gondolatlan, lábujjhegyen lépve a fűvön, átsurantak a lombsűrű felé, váltában a lámpafény-nyel ellenkező irányba. Sáfár visszafogta az ösvényre hajló bokrok ágait, hogy Éva átbúj-hasson akadós csipkével, míg újból rendes útra jutottak. Ez keskeny volt, szorosan alig hogy mehettek rajta; s a fiatal férfi kérdés nélkül az asszony karjába fűzte a karját.

— Kell ez? — kérdezte Éva józankodón, de halkán és lehajította a fejét.

— Nem kell okvetlen! — felelt a férfi, de nem bocsátotta el. Most erős virágillat csapódott megint feléjük, tán nem is a kardilliomoké;

de Éva arra gondolt... Magának pad volt itt a lombok alatt és leültek.

— Igaza volt; idegesen sokat beszéltem az imént s nem kevésbé okatlanul, mint azok odafenn. De az ő csacsiságuk is azért idegesített ma úgy, mert a maga szemét akartam nézni és nem tudtam tőlük zavartalanul.

— Ezért jött most a sötétbe velem?

— Miért csúfol? Ugyis hiába!... Én... én holnap már elutazom innét!

Közelebb hajolt és az asszony arcát kutatta a sötétben. Valami távoli forrássá fényár kősa sugara épen a szemébe villámlott; különös, nagy szürke szeméiből tükrözött vissza; tán egy idegen csillag... Sáfár még közelebb hajolt és ajka a nő arczbőréhez jutott.

— Miért? — kérdezte Éva alig hallhatóan a szemét nem akarta lehunyani.

— Miért jó... és szép!... Igen!

— És mert mindenki, így...?

— És mert mindenki!...

«Mindegy!» — gondolta akkor az asszony. De nem tartott mindvégig így; akaratlanul, megszedülve, csodálkozva is... egy kissé mégis részt vett maga is a játékban...

— Nem, több nem szabad! Mert nem akarom! Hisz nem is szeretjük egymást!... Egy fatörzsek dölve állt, a csökök vak percei után erőszakosan felkelt volt; megindultak; s most egy fordulónál a másik önfedleten, férfi-tehetetlenül újra át akarta fogni; merészebb, vad, beszámíthatatlan mozdulattal hatalmába venni. «Nem akarom... érti!» lihegte arczába a nő indulatosan.

— Nem... igaza van, igen! Bocsásson meg! Hiszen nekem... egy menyasszonyom is van valahol!...

A nagy köröndnél újra egymásra néztek; némán, őszinte és majdnem tiszta indulatokkal szoritottak kezet.

IX.

— Hát Mária! Itthon maradsz-e szépen a gyerekekkel ma este? De becsületistenedre, — még a kapuba se menj! Látom, itt az asztalos-legényed (Berda János elvtárs úr, akaron mondani), főzz neki théat és hozzátok ki mind a képelelapokat olvasni. Peti még nem írta le az egyszerűt meg az egyszerűt; Palkótól a hiszekegyet kérdez ki odáig, hogy: «Szálla alá poklokra!» Aztán fekdijének. Berda úr szivarozhat, a mennyit akar, van ott még a tartó-ban három; csak ne menj el a háztul, Mária; inkább a héten két köznap sétálhatsz este! Én elviszem az egyik kulcsot, hogy fel ne verjék! Na mi lelt?

— Az, hogy tán vesztibe akar menni a nagyságos asszony máma! Ilyen életnapon! Nem-hogy örülne, hogy itt ülhet ezen a jó esendes Budán, a hol a sovábok olvasót imádkoznak a Jézus szívihe', míg odaát egymás véribé gázol a csendőr meg az ember mánnal reggel óta. Ezek a nyivászat fiatal-úrkák is jobb vóna, ha fedél alatt maradnának, míg van jó d'öguk! Inkább szivesen főznék friss vacsorát, — itt az a három csirke kopaszta, kirantanám, — ne menjem ma sehová! Nem nyűvészeknek való az ilyen évezekai rebellió!... Ez az én madám is, — jaj, nem t'om, mit csináljak veled, — azt mondja, hogy hármát felkonezol még máma legalább, vagy az öklivel veri fűbe azt a Pallay főminisztert, a ki becsapta a munkásképet. Arra haragusan legjobban, mer' az minden jó törvényt megígért nekik Bécsből, csak hogy a magyarizáló grófok ellen egy követ fűjjanak vele, újságjukba' gyűléskibe mind ütöt dicsér-jék! Most meg itt van; és amér' észibe jut-tatják, csendőrrel lövet a sztrájkosok közé.

A frász törje ki, a rossz nyavalya hétszer csavarja gúzsba! De sok szegény ember lesz nyomorekja; ott nyögik a Rókusa vagy ötvenen a ma reggeli felvonulást; négy halott, uram teremtm! Egy ártatlan, szegény asszony is a gyerekekkel, kis meleg levesér vót a beteg ur-nak, golyó ment a hasába. Meg egy villamos-kalauz; a kocsija alá került, mikor a népek felborongatták... A frajlán mesélte, a ki né-metül játszódni jár a gyerekkibé; ő látta, mi-kor egyet vittek; a fejből végigcsurgott a vér az aszfalra. A gázlámpák mind elrongálva, végig a Váci-körúton nagy lánggal lobogtak, a Jutá-gyár égett, a villamoskocsik dirib-darabra törve, a kirakatok bezúzza az egész Belvárosba. A frajlánra is a Fürdő-utca sarkán szembejött egy rendőrsapat, kihűzött karddal, — vagy hűsz szegény munkást kergettek, — ü egy kapu alá szaladt be, csak úgy nem lett baja! Persze, mit tud a nagyságos asszony, porcellán-edényt munkál a jó, esendes műterembe itt a Villányi-úton; délután ötkor fogadónapot tart, mint rendszeren; keni a szendvicset, mintha semmi se vóna; estére kávéháza menne velük; mer' minden szerdán úgy szokott. Az nem szép dolog azér, hogy így fel se veszi a vilá-got, a szegény elnyomott nép sorsát. Azelőtt legalább az újságot olvasta, megbeszélte velem; most mán fel se vágja a «Jövendő»-t; csak én olvasom, mielőtt begyűjtanék vele. Pedig a jó újság; nagyon szítja Pallayt. Attul a szép Kürthy úrtól is, a ki itt járt egy párszor, mindig van benne vers; pap se szítja úgy az embert a prédikálószékbe, a hogy az káromolja még az istenit is a magyarságnak, maga faj-tájának, oszt nem is nagyon megy-rá a káden-czia; de Berda János azt mondja, gyönyörű-szép; meg hogy azér dorgálja, hogy magába-szálljon, a mi lehe... Egy versit mán nó-tába is fogták, ez a maffa is hermonikázza; olyan keserves kuruczosan, hogy csak úgy ri!...

— Jól van már, az ég áldjon meg! Csak vár-tam, abbahagyod-e magadtul! Te, nem érzed úgy, mintha szédülne? A múltkor is így jött rád az idegöres, meg ájulás, mikor a viczi fel akarta magát akasztani; teneked is mindig a más feje fájdul meg! Nemhogy örülne, ha magad békibe vagy!... Te bolond, biz látd, hogy én is azért nem olvasok már újságot se, mert nincs kedvem az egészhez, hallani se akarok az ország dögáról! Az asszonyokat úgyse akarják beleavatni, de nem is nagy gusz-tus vóna mostani időbe; csinálják, a hogy tud-ják! Elég csudaru meg, az bizonyos! A por-czellánjaimat jobban veszik, mint a férfiakét, hát inkább annál maradok... De ezek az urak odabenn, a barátaim, mind vannak olyan szoc-zialisták, te bolond, mint akár Berda János elvtárs úr! Hát grófok ezek — szegények? Jaj, be keservesen keresik a betevőjüket; de sok-szor ebédelhetnek pikkoló kapuczinert. Czipő-meg péknyér mindenkinek kell még drágasá-g-időbe is; de ki veszen ezektől füstölt meg faga-gott képet Budapesten? Látod, hogy én is mennyifélet kell, hogy csináljak, fírhagot, edényt, képes-számolócézudalt, játékbábút; de csak mert külső országba adom a javát, úgy tudok megélni, meg a német újságtul. Saj-nálnivalóbbak ezek az urak a te asztalosodnál, fiam! Ez a fiatal hektikás író is, szegény; épen ő kellett, hogy fejébe kapjon egy követ ma délelőtt, mikor a villamos ablakát bezú-zták! Na látod! De ne ácsorogjunk itt a hideg előszobában! Én valami esendes, budai kis korcsmába megyek velük, ne félj, vagy sétálni esalom őket ki a hegyek felé a jöszagba; hisz május van odakinn is, vagy mi!... Ti meg most maradjatok itthon a mátkáddal; 11-kor bocsásd el szépen, ügyelj magadra; mert ez olyanféle, a ki csakugyan elvesz tisztességgel, ha nem engedsz neki sokat!

— Jaj Istenem! De ha mondom; el akar menni mindenáron; tizenegyre gyülekezés van a Petőfi-szobornál megint. Még most jön a java! Egy kis ital van benne; azt mondja, érzi ü, hogy épen neki a kötelesegek febeverni Pal-layt; meg pedig a harmonikával; mutatja is, hogy akar sújtani felé. Közbe meg ri, hogy én úgyse szeretem igazán...

— Te! Azt mondom neked, Mária, ne hagy-d

ezt a becsületes fiút vesztibe menni, nem való ennek a közügy; az ilyen épen otthagyja a fo-gát. A többi is csak az ilyet uszítja, mert lát-ják, hogy ez mindent úgy vesz, a hogy irva van. Tartsd itt ezt máma minden áron! Szép dolog az emberiség, de a te rongyos életed se kismiska; néked ez az egy jóbolondod van, ne ereszd! Ez épen hozzávaló, ezt dirigálhatod, forgathatod majd kedved szerint; valami nagy betyáros legény téged úgyis nyomorekká verne egy hét múlva. Gondold meg, hogy bántak veled idáig; nem is vagy már mai csirke!

— Jaj, Istenem, teremtm, de hát mit csináljak veled, hogy ne menjem?

— Mit?... Hát akármit! Mondjad, hogy csak egy kis théat főzöl még neki; de rumozz bele jó bőven, hozd ki az erőset! Aztán mond, hogy hűzza el a nótádat, aztán tartsd szóval, ámítsd el! Ha másképp nem megy... tedd be-téged magad... mintha rád jött volna a múlt-kori idegöres; ájulj el! Inkább... mintsem hogy baja történjen; azt is megengedheted, hogy itt háljon máma; hisz jámbor ez, az italtól el-alszik! Csak ügyes légy! És a gyerekekről el ne felejtkezz! Most add elő a hosszú köpö-nyegem! A villany égve ne maradjon me-gint!...

Azért kissé izgultan lépett az utcára Éva; először aznap, holott hetek óta szándékosan bezárta fülét és lelkét a köz, vagy inkább az uteza eseményei előtt. Ma rendes fogadó-délutánja volt s a «művész urak és asszony-ságok», a kiktől Hucl Mária úgy elsajnálta a sok hiábavaló szendvicset, mégis csak híreket hoztak kívülről. Másfél év óta, hogy Szörényi Tekla külföldön élt, teljesen ő rá szakadt e nagy-on kevert, sokféle sorsú és származású, fur-csán összeálló, de jórészt fiatal és így, heten-ként egyszer, meglehetősen szórakoztató tár-saságnak «szaloni» gondja. Eleinte érdekelték őt és igyekezett leszozni idegenkedéséről bizo-nyos felszögekéi iránt; később meglátta ked-ves, emberi vonásaikat is a manierok alatt; bajtársi indulatból kissé ő is alakult hozzájuk; összeszokott velük s a dolog szinte automatiku-san folyt, jöttek újak s cserélődtek a régiék. Az, hogy kik váltak mindenheti törzsvendé-gékké közülök; apró véletlenek múlt. Ezen a napon Major Hugo és Parlag Emma voltak nála, egy fiatal szobrász a szerelmesével, egy tüdőbeteg, hűszvétes novellista a «Kulturá»-ból s egy még ismeretlen nevű, nagyalmú, fekete oroszings drámairó. Tán a mai zavarások miatt csak ilyen kevesen!

— Hát merre? — kérdezte kissé lihegve; a lépesón előresietett volt, most mélyen szivta a tavaszi levegőt. — Akarnátok nagyot sétálni?

— Át, Pestre, minden áron! — kiáltott előre a dramaturg. — Egyszer majd kérdezni fognak az unokáink e mai nap felől és el kell monda-nunk...

Major Hugo szárazan nevetélt mögötte: — Hogy láttunk két inasfiút, a hogy «vá-

ezt a becsületes fiút vesztibe menni, nem való ennek a közügy; az ilyen épen otthagyja a fo-gát. A többi is csak az ilyet uszítja, mert lát-ják, hogy ez mindent úgy vesz, a hogy irva van. Tartsd itt ezt máma minden áron! Szép dolog az emberiség, de a te rongyos életed se kismiska; néked ez az egy jóbolondod van, ne ereszd! Ez épen hozzávaló, ezt dirigálhatod, forgathatod majd kedved szerint; valami nagy betyáros legény téged úgyis nyomorekká verne egy hét múlva. Gondold meg, hogy bántak veled idáig; nem is vagy már mai csirke!

— Jaj, Istenem, teremtm, de hát mit csináljak veled, hogy ne menjem?

— Mit?... Hát akármit! Mondjad, hogy csak egy kis théat főzöl még neki; de rumozz bele jó bőven, hozd ki az erőset! Aztán mond, hogy hűzza el a nótádat, aztán tartsd szóval, ámítsd el! Ha másképp nem megy... tedd be-téged magad... mintha rád jött volna a múlt-kori idegöres; ájulj el! Inkább... mintsem hogy baja történjen; azt is megengedheted, hogy itt háljon máma; hisz jámbor ez, az italtól el-alszik! Csak ügyes légy! És a gyerekekről el ne felejtkezz! Most add elő a hosszú köpö-nyegem! A villany égve ne maradjon me-gint!...

Azért kissé izgultan lépett az utcára Éva; először aznap, holott hetek óta szándékosan bezárta fülét és lelkét a köz, vagy inkább az uteza eseményei előtt. Ma rendes fogadó-délutánja volt s a «művész urak és asszony-ságok», a kiktől Hucl Mária úgy elsajnálta a sok hiábavaló szendvicset, mégis csak híreket hoztak kívülről. Másfél év óta, hogy Szörényi Tekla külföldön élt, teljesen ő rá szakadt e nagy-on kevert, sokféle sorsú és származású, fur-csán összeálló, de jórészt fiatal és így, heten-ként egyszer, meglehetősen szórakoztató tár-saságnak «szaloni» gondja. Eleinte érdekelték őt és igyekezett leszozni idegenkedéséről bizo-nyos felszögekéi iránt; később meglátta ked-ves, emberi vonásaikat is a manierok alatt; bajtársi indulatból kissé ő is alakult hozzájuk; összeszokott velük s a dolog szinte automatiku-san folyt, jöttek újak s cserélődtek a régiék. Az, hogy kik váltak mindenheti törzsvendé-gékké közülök; apró véletlenek múlt. Ezen a napon Major Hugo és Parlag Emma voltak nála, egy fiatal szobrász a szerelmesével, egy tüdőbeteg, hűszvétes novellista a «Kulturá»-ból s egy még ismeretlen nevű, nagyalmú, fekete oroszings drámairó. Tán a mai zavarások miatt csak ilyen kevesen!

— Hát merre? — kérdezte kissé lihegve; a lépesón előresietett volt, most mélyen szivta a tavaszi levegőt. — Akarnátok nagyot sétálni?

— Át, Pestre, minden áron! — kiáltott előre a dramaturg. — Egyszer majd kérdezni fognak az unokáink e mai nap felől és el kell monda-nunk...

Major Hugo szárazan nevetélt mögötte: — Hogy láttunk két inasfiút, a hogy «vá-

ezt a becsületes fiút vesztibe menni, nem való ennek a közügy; az ilyen épen otthagyja a fo-gát. A többi is csak az ilyet uszítja, mert lát-ják, hogy ez mindent úgy vesz, a hogy irva van. Tartsd itt ezt máma minden áron! Szép dolog az emberiség, de a te rongyos életed se kismiska; néked ez az egy jóbolondod van, ne ereszd! Ez épen hozzávaló, ezt dirigálhatod, forgathatod majd kedved szerint; valami nagy betyáros legény téged úgyis nyomorekká verne egy hét múlva. Gondold meg, hogy bántak veled idáig; nem is vagy már mai csirke!

— Jaj, Istenem, teremtm, de hát mit csináljak veled, hogy ne menjem?

— Mit?... Hát akármit! Mondjad, hogy csak egy kis théat főzöl még neki; de rumozz bele jó bőven, hozd ki az erőset! Aztán mond, hogy hűzza el a nótádat, aztán tartsd szóval, ámítsd el! Ha másképp nem megy... tedd be-téged magad... mintha rád jött volna a múlt-kori idegöres; ájulj el! Inkább... mintsem hogy baja történjen; azt is megengedheted, hogy itt háljon máma; hisz jámbor ez, az italtól el-alszik! Csak ügyes légy! És a gyerekekről el ne felejtkezz! Most add elő a hosszú köpö-nyegem! A villany égve ne maradjon me-gint!...

Azért kissé izgultan lépett az utcára Éva; először aznap, holott hetek óta szándékosan bezárta fülét és lelkét a köz, vagy inkább az uteza eseményei előtt. Ma rendes fogadó-délutánja volt s a «művész urak és asszony-ságok», a kiktől Hucl Mária úgy elsajnálta a sok hiábavaló szendvicset, mégis csak híreket hoztak kívülről. Másfél év óta, hogy Szörényi Tekla külföldön élt, teljesen ő rá szakadt e nagy-on kevert, sokféle sorsú és származású, fur-csán összeálló, de jórészt fiatal és így, heten-ként egyszer, meglehetősen szórakoztató tár-saságnak «szaloni» gondja. Eleinte érdekelték őt és igyekezett leszozni idegenkedéséről bizo-nyos felszögekéi iránt; később meglátta ked-ves, emberi vonásaikat is a manierok alatt; bajtársi indulatból kissé ő is alakult hozzájuk; összeszokott velük s a dolog szinte automatiku-san folyt, jöttek újak s cserélődtek a régiék. Az, hogy kik váltak mindenheti törzsvendé-gékké közülök; apró véletlenek múlt. Ezen a napon Major Hugo és Parlag Emma voltak nála, egy fiatal szobrász a szerelmesével, egy tüdőbeteg, hűszvétes novellista a «Kulturá»-ból s egy még ismeretlen nevű, nagyalmú, fekete oroszings drámairó. Tán a mai zavarások miatt csak ilyen kevesen!

— Hát merre? — kérdezte kissé lihegve; a lépesón előresietett volt, most mélyen szivta a tavaszi levegőt. — Akarnátok nagyot sétálni?

— Át, Pestre, minden áron! — kiáltott előre a dramaturg. — Egyszer majd kérdezni fognak az unokáink e mai nap felől és el kell monda-nunk...

Major Hugo szárazan nevetélt mögötte: — Hogy láttunk két inasfiút, a hogy «vá-

ezt a becsületes fiút vesztibe menni, nem való ennek a közügy; az ilyen épen otthagyja a fo-gát. A többi is csak az ilyet uszítja, mert lát-ják, hogy ez mindent úgy vesz, a hogy irva van. Tartsd itt ezt máma minden áron! Szép dolog az emberiség, de a te rongyos életed se kismiska; néked ez az egy jóbolondod van, ne ereszd! Ez épen hozzávaló, ezt dirigálhatod, forgathatod majd kedved szerint; valami nagy betyáros legény téged úgyis nyomorekká verne egy hét múlva. Gondold meg, hogy bántak veled idáig; nem is vagy már mai csirke!

— Jaj, Istenem, teremtm, de hát mit csináljak veled, hogy ne menjem?

— Mit?... Hát akármit! Mondjad, hogy csak egy kis théat főzöl még neki; de rumozz bele jó bőven, hozd ki az erőset! Aztán mond, hogy hűzza el a nótádat, aztán tartsd szóval, ámítsd el! Ha másképp nem megy... tedd be-téged magad... mintha rád jött volna a múlt-kori idegöres; ájulj el! Inkább... mintsem hogy baja történjen; azt is megengedheted, hogy itt háljon máma; hisz jámbor ez, az italtól el-alszik! Csak ügyes légy! És a gyerekekről el ne felejtkezz! Most add elő a hosszú köpö-nyegem! A villany égve ne maradjon me-gint!...

Azért kissé izgultan lépett az utcára Éva; először aznap, holott hetek óta szándékosan bezárta fülét és lelkét a köz, vagy inkább az uteza eseményei előtt. Ma rendes fogadó-délutánja volt s a «művész urak és asszony-ságok», a kiktől Hucl Mária úgy elsajnálta a sok hiábavaló szendvicset, mégis csak híreket hoztak kívülről. Másfél év óta, hogy Szörényi Tekla külföldön élt, teljesen ő rá szakadt e nagy-on kevert, sokféle sorsú és származású, fur-csán összeálló, de jórészt fiatal és így, heten-ként egyszer, meglehetősen szórakoztató tár-saságnak «szaloni» gondja. Eleinte érdekelték őt és igyekezett leszozni idegenkedéséről bizo-nyos felszögekéi iránt; később meglátta ked-ves, emberi vonásaikat is a manierok alatt; bajtársi indulatból kissé ő is alakult hozzájuk; összeszokott velük s a dolog szinte automatiku-san folyt, jöttek újak s cserélődtek a régiék. Az, hogy kik váltak mindenheti törzsvendé-gékké közülök; apró véletlenek múlt. Ezen a napon Major Hugo és Parlag Emma voltak nála, egy fiatal szobrász a szerelmesével, egy tüdőbeteg, hűszvétes novellista a «Kulturá»-ból s egy még ismeretlen nevű, nagyalmú, fekete oroszings drámairó. Tán a mai zavarások miatt csak ilyen kevesen!

— Hát merre? — kérdezte kissé lihegve; a lépesón előresietett volt, most mélyen szivta a tavaszi levegőt. — Akarnátok nagyot sétálni?

— Át, Pestre, minden áron! — kiáltott előre a dramaturg. — Egyszer majd kérdezni fognak az unokáink e mai nap felől és el kell monda-nunk...

Hartwig Miklós Oroszország volt belgrádi követe, a ki hirtelen meghalt Belgrádban, mikor látogatón volt báró Giesl osztrák-magyar követnél.

lasztójog»-ot ordítva nekiestek valami czuk-rásza-kirakatnak; néhány vézna embert buk-dácsolni egy rendőrlő előtt, — részeg aszso-nyokat ordítani!

— Igen, — mondta Emma, — az emberek sohasem láthatnak többet a históriából, ha túl-közélelő néztek. A nagyapám — Krausz Simon fűszeres a néhai Hatvani-utczában, — sok faga-gatásra ennyit mondtott a negyvennyolc márc-zius idusáról: «Néhány diák szaladt az ut-czán, lehűztük a vasrólót, de nem volt baj, még verekedés sem; csak úgy gajdoltak csapa-tosan valami nótát, másnap már az inasgyere-kek is fűtülte. A német czegettáblát megpisz-kálták sétabotokkal, de nem szedték le; tovább-mentek. Tizenegyre én már kinyitottam a boltot; esend volt.»

— Ma éjjel különben sem történhet már semmi! — vélte a szobrász. — Katonák állják el az utakat mindenütt, a parlament körül

ERSIKE BESZÉL.

Emléke egy kép, gyászkerethe fogva,
S távol innen egy néma hant.
Deris szeme réam nevet naponta,
Bár régen porrá omlott ott alant.

S mint hajdan, szól, pajzánu szembe nézve:
«Élek ám? Száz új életben vagyok,
Belőlvadva színbe, hangba, fénybe,
Mindabba, a mi lüktet, ég, ragyog.

«Az elévagyó virágrügyet bontom,
Mámoros lepkék szárnyán lebegek,
Harmat gyöngyében csillogok a lombon,
Míg továbbvisznek vándorfelelegek.

«Egy szál a napnak aranyhálójában,
Izzom — s tükröznek kristályos vizek,
Gerjedek szőlőbogyó bibortában,
A széllel hímport s illatot viszek.

«A te léted? Kiszabott végzet járma,
Romlás övezi éjed, nappalod,
Szíved ravatal, magad rommá válna... —
Mondd: melyikünk halott?»

B. Szász Piroška.

ÉJJEL.

A Petőfi-Társaság gróf Vigyázó-féle pályázatát nyert versciklusból.

Hervadt virágok vannak asztalomon,
Szemem körülü az álom.
A szél keze zörget az ablakomon,
A kályhában tűz ég és fázom.

— Oh színek, oh álom, oh lányok, oh sors,
Gyilkolnak a percek, az órák,
De szállnak az évek, és szárnyuk mi gyors!
— És velük ti is mind elhagytok!

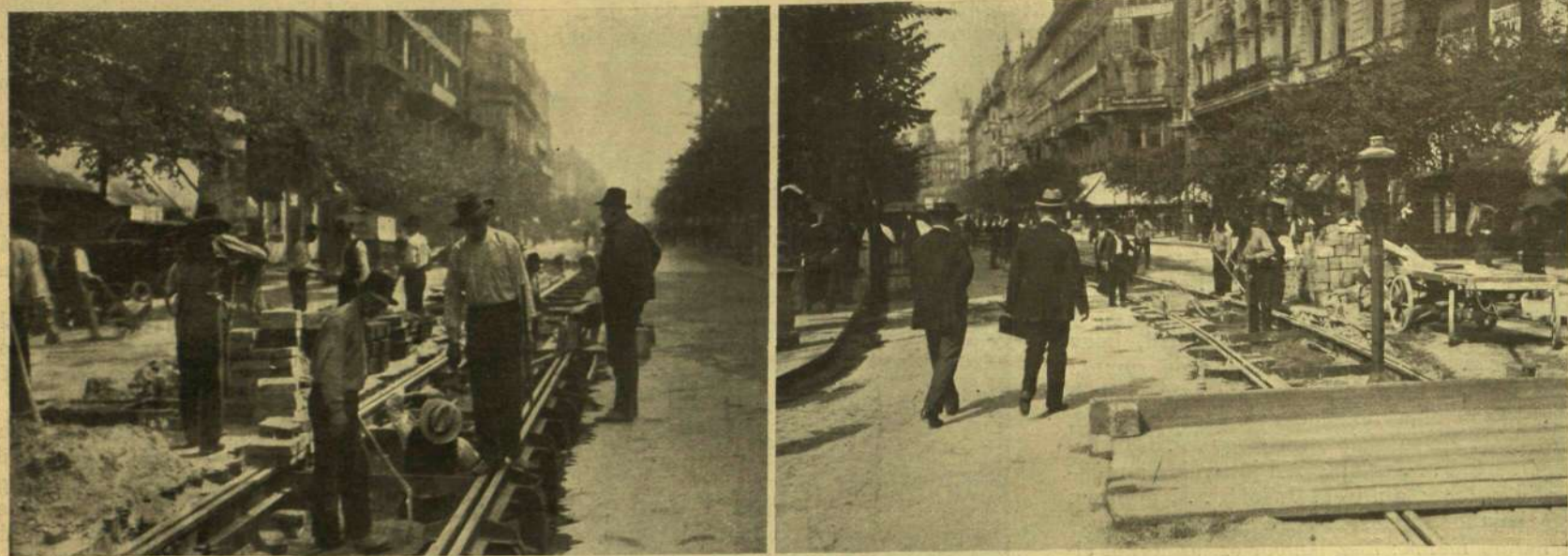
Oly hideg az éjjel és oly szomorú
Mly egyedül, elhagyottan,
Int elfeledt síron hervadt koszorú,
Oly árván és színehagyottan.

Olyan a lelkem, mint borús minaré't
Lerombolt város közepében;
— Körötte halál van és lángol az ég —
S leomlik a bús, ködös éjben.

— Egyetlen a serged, oh röpké idő,
Gyilkolnak a percek, az órák,
Nagy táboruk mindent a sirba vivő,
S nem nyílnak nyomán többé rózsák.

Rabolnak és ölnek a vad csapatok,
Elhamvadnak: Ifjúság, Álom!...
... A szél keze zörget az ablakomon, —
A kályhában tűz ég és — fázom.

Farkas Béla.

A KÖZÚTI VILLAMOS VASÚT ÉPÍTI A KOSSUTH LAJOS-UTCAI VILLAMOST.

ÚTON ÖTÖDSZÖR A VILÁG KÖRÜL.

JAPÁN BENYOMÁSOK.

Újabb változások. — Kormányválság. — Nemzeti gyász.

Japán a folytonos átalakulások országának nevezhetnénk. Bármikor térjek vissza, pedig itt voltam több ízben az utolsó két évtized alatt, mindig új helyzeteket találok. És változik folytonosan az ország képe is. Az egykor színes, festői jelenetek hova-tova teljesen elenyésznek. Helyökbe a nagyon szintelen és mogorva ipartelepek, prózái hétköznapi léte tárul elénk.

Nippon túlgyorsan vetette le csillogó nemzeti viseletét, és épen ilyen gyorsan igyekszik félredobni hajdani szokásait, egész régi, ősi kultúráját, mely ha primitív is volt, de a társadalmat bámulatos egyensúlyban tartotta. A *confutius* tanáiból átvett határtalan szülei tisztelet, és feltétlen engedelm az idősebbek iránt a fegyelmet gyermekkortól fejlesztette. Mint legnagyobb erényt a felsőbb akaratának vakon való elfogadását, az engedelmséget tekintették. Az új mentorok a régi eszmékkel épen ellenkező tanokat hirdetnek. Az Egyesült-Államokból a legvéresebb szocialista röpiratok kezdenek országzerte elterjedni. Sőt San-Franciscóban és New-Yorkban rendes japán bizottságok működnek és a mit a Nippon cenzúra nem engedne kinyomtatni, Amerikában kerül sajtó alá.

Az utóbbi utcai zavargások, folyton megújuló a sztreikok, és egyéb tüntetések fonalai rendszeresen a tengereken túlra ágaznak. A fő anarchista vezetők szoros összeköttetésben állnak a külföld elvtársaival. A forradalmat, mint látszik messziről szitják.

Mert hangozzék bár különösen a japán császárság helyzete ma, minden látszólagos sikereinek dacára, felette válságos napokat él. Azonkívül anyagi viszonyai is lehetőleg szomorúak. Az utolsó háborúk költségei nyomasztólag terhelik a népet. Ha a régi időkben a munkásosztály alig fizetett adót, ma a világon alig van ország, hol magasabb lenne az, képezve a kereset több mint egy egész harmadát.

Hogy a munkásosztály kezd elégedetlenségének hangos kifejezést adni előrelátható volt, a mai adókörök hivatalos optimizmusa dacára. Daczára, hogy elvileg nem szereték jövőre eshetőségekkel foglalkozni, az okvetlen bekövetkező társadalmi veszélyt, mely immár a küszöbön áll, egy hosszabb tanulmányban még 1907-ben tettem közzé a *«Revue des Deux Mondes»* füzeteiben *«L'évolution du Japon Moderne»* czim alatt.

Az ország a felette válságos pillanatban a veterán, közel nyolcezer éves *Okuma* grófhhoz fordult úgy tanács, mint támaszért, és a *Waseda*-egyetem érdemes elnöke elhagyva könyveit és tanulóit, a politikai harc terére lépett, elfogadta a miniszterelnökséget.

Okuma grófnál nem ösmernek hivatottabb egyéniséget személyi fölényeinél fogva is a nehéz szerep betöltésére. Hogy működését fogja-e siker koronázni más kérdés. Politika terén nem mindig az erények a döntők. De

kétségkívül a jelen kitűnő elemekből álló kabinet mindent el fog követni, a kormányzatot az eddigi iránynál szerencsésebb mederbe terelje.

A mai Japán, belső meghasonlásán kívül egy felette nehéz külügyi helyzetbe került. Az oroszok, kínaiak, Korea népén aratott győzelmei és elsősorban folytonos terjeszkedése a Csendes-occeán partvidékein, figyelmessé kezdik tenni hódító politikájára az e tájon érdekelt hatalmakat, elsősorban Amerikát.

Ma nyílt titok, a színleges barátság dacára, hogy a jövőre harezában a Pacific vizein Japán az Egyesült-államok flottájával fog szembeállani. És jöllehet, hogy Anglia ez időszert szövettsége a Mikádónak — de ez nem zárja ki, hogy az Angol *British-Columbia*, *New-Zealand* vagy *Ausztrália*, mint leggyűlöttebb és legveszedelmesebb ellenségét tekinti a japánt. De hagyjuk a jövőt és tekintjük azt a mit a jelen nyújt, vagy a mi a múltból maradt. Nippon régi emlékei vonzzák a legtöbb idegent. Az elmúlt századok művészetét nyújtja a legosztatlanabb élvezetet.

Kelet-Ázsia művészetét Európában csak az utolsó időkben kezdett kellő elismerést találni. Páris, London, New-York és mindenekelőtt Boston muzeumai igyekeztek Japán tárgyakat beszerezni. Ma, végre a fogalmak is kezdenek kissé tisztulni, sőt a nagyközönség is igyekszik megismerni és mindjobban megszeretni kelet népeinek művészetét, mely annyira eltérő a nyugatitól.

Hosszú ideig, fájdalom, e művészetnek termekei egyszerűen mint *kuriozumok*, mint felette bizarr dolgok kerültek az európai piacra, a nélkül, hogy komolyabban foglalkoztak volna magával e népek *aesthetikájával*, mely jóllehet teljesen eltérő a miénktől, de nem kevésbé komoly. A mit megismerni pedig elsősorban fontos, az magának e művészetnek alapszabályai. E népeknél a fő az *eszmé*, melyet a pár hüvely nagyságu kép vagy szobor kifejez, a tárgy mint olyan csak másodsorban jó tekintetbe. A művészet mindenek felett e népeknél inkább subjektív érzület, mint objektív alkotás.

A budapesti Japán-gyűjteményt első sorban ezen szempontból alkottam. A kétezernyi tárgy, melyeknek nagy része grafikai mű, czélja első sorban a japán művészeti felfogást ösmeretni meg. Ha nem is volt módunkban, mint Amerikának vagy Angliának, ezeket és százezreket fizetni egy-egy ritka műtárgyért, de gyűjteményünk minden egyes darabja ritka világot vet magára e művészet felfogására.

Kelet pszichológiája elvégre is az, mi első sorban fontos úgy művészet, kultur, társadalmi avagy politikai szempontból is. Kelet népeinek gondolkodása, egész világnézlete a tanulmány kiaknázhatatlan mezeje. Mig ezt jobban meg nem ösmerjük, meddő marad minden kísérlet a közeledéshez. Kelet és nyugat mindaddig bizalmatlanul fog egymással szembe állani.

E nép csodálatos gondolkozásmódját semmi jobban ki nem fejezhetne volna, mint a nem régebben lejártsódott csodálatos jelenetek. Az anyacsászárné Numazuban fekvő villájában ápril 9-ikén hajnalban halt meg. De a régi

etiquette megtiltja, hogy a mikado és neje palotájukat bármikor is elhagyhassák, így nem is halhatnak meg másutt.

A mi a legszomorúbb, hogy a szerencsétlen hullának, mint élő lénynek kellett a Tokióból odasietett császárt, a családját és az udvaroncokat fogadni. Végre 40 órával később, mire az előkészületeket a tovatazásra megtették, a szerencsétlen tetemet a fővárosba utaztatták. De még mindig, mintha élne. Ugyanazon udvari fogaton, melyen érkezett, vitték az állomásra és a rendes császári szalonkocsiba helyezték el az élettelen testet.

A kísérteties vonat éjfélt körül érkezett Tokióba. Az állomáson minden a szerint volt elrendezve, mint rendes udvari bevonulásoknál. Az összes méltóságok szokott helyeiket foglalták el. Emberek, mint *Oyama* herceg, Juuye ögróf vagy *Okuma* miniszterelnök, kik a mai világpolitikában olyan fontos szerepet visznek, a legnagyobb komolysággal töltötték be szerepüket, és mintha csak azt várták volna, mint egyéb alkalmakkor, mikor fogja őket a felséges asszony megszólítani.

Mi még csodálatosabb, hogy így viselkedett maga a nép. Az utcák mentén tolongó tömeg sűrű sorfalat képezett a járdák mentén, türelmesen várva, míg az udvari fogatok áthaladnak. A rendes batárok voltak a szokott harisnyás eselődéssel, mi a kis japán sárgabőrű lakájoknak felette komikusan áll. A főudvarmester érkezett elsőnek, aztán pár más udvari személyiség, mindez hűségesen van az európai udvartartások mintájára utánozva. Végre egy csapat lovaskatonától megelőzve, bontakozott ki sebes ügetésben a jól ösmer aranyozott kerekű hintó. Az egyedüli szokatlan jelenség, hogy rózsaszín selyem függőnyei le voltak eresztve.

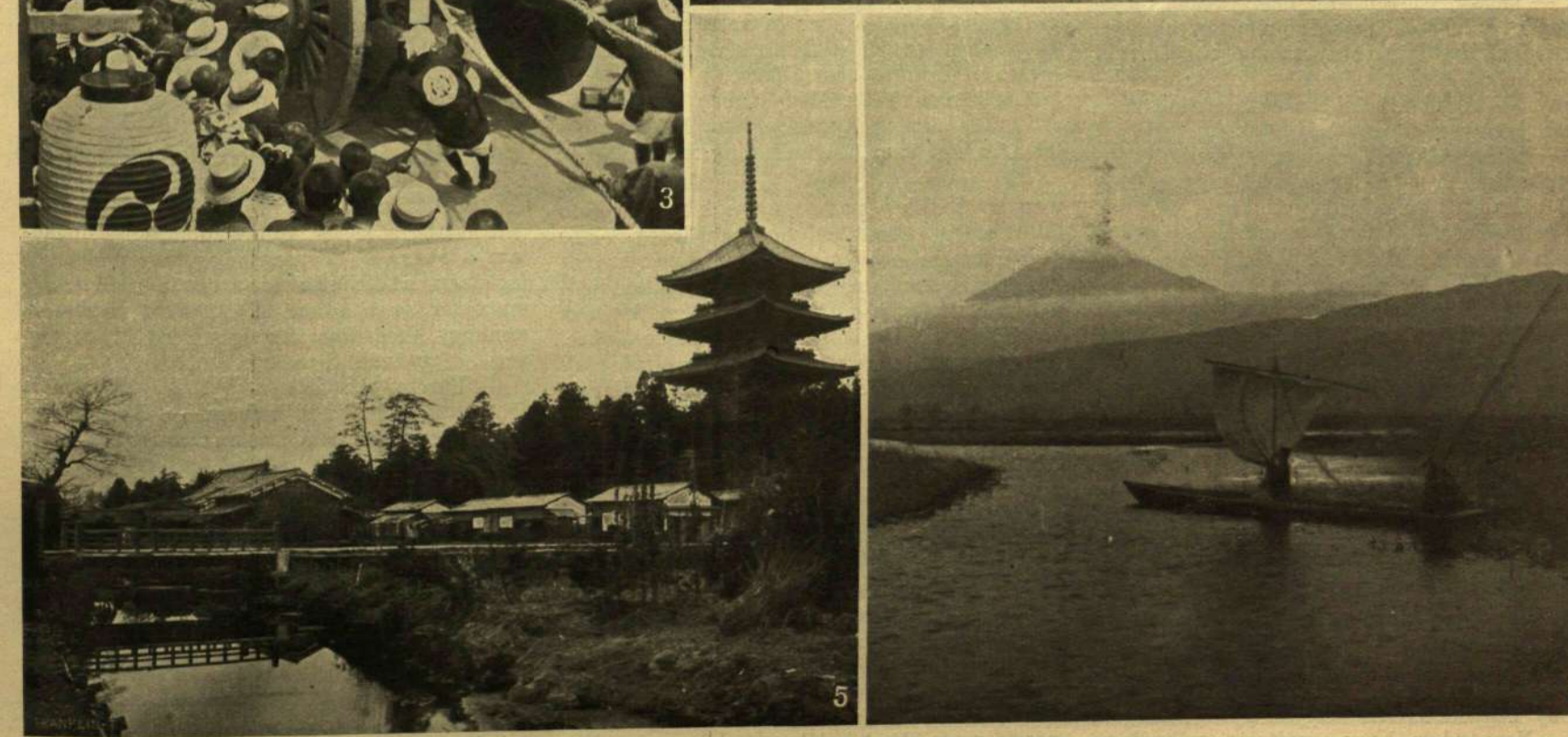
Hogy a bent ülő császárné nem él, azt jól tudta mindenki. De hiszen épen ez jelenség olyan jellemző pszichológiai szempontból, hogy annak dacára egy lény nem árulta ezt el. Nem volt senki, ki csak annyit mert volna mondani: Szegény megboldogult császárné.

A parancsszó úgy hangzott, hogy a nép fogadja a fővárosba visszatérő uralkodót, mindössze annyi kis megjegyzés fűződött a rendes szöveghez, hogy további udvari jelentésig kívánják, hogy illemt sértő megjegyzés ne történjék. A sajtáságos cortégre végre egy óra után érte el rendeltetési helyét. A palota fényesen ki volt világítva. A széles feljárt előtt ottan várták úrnőjüket az udvari dámák és kamarások, a viszontlátás örömét kifejezni. Mert örvendeni kellett, hogy a szeretett úrnő ismét visszatért.

Midőn a kihült tetemet a belső lakosztályban kiterítették, esett csak le az álarc és hirdette ki a főudvarmesteri hivatal, hogy ő felsége szerencsés visszatérése után a fővárosba — szívshühűs következtében kiműlött.

Hogyan értsük meg ez emberek gondolkozását, lelkületét, kiknél a forma és szabály meg tudja bénítani a leghevesebb érzéseket, és hogyan magyarázzuk előítéleteiket, melyek szabályaik alá vetik magát a halált.

Gróf Vay Péter.

1. Kyomizudera pagodája. — 2. A Phönix-csarnok. — 3. Rituális díszkocsi. — 4. Bejárat az elhunyt császárné palotájába. — 5. Nara, Japán ősi fővárosa. — 6. A Fuji-Yama, Japán szent hegye.

JAPÁN KÉPEK. — Gróf Vay Péter „Japán benyomások” című közleményéhez.

HALÁLUGRÁS.

Elbeszélés. — Irta SZINI GYULA.

A parkban itt-ott félkör alakú karéjok voltak kinyesve a taxusbokrok sűrű rendjéből. És ezekbe az esti viráglattól mámoros fészkekbe fiatal asszonyok és leányok bújtak el a lampiónok tarka japáni pillangói alá, a melyek a sötét lombpamacok közül villogtak elő.

A nők a hódolók udvarában kis tea-asztalok körül ültek fehér lakkos csecse-bece székeken. Fejük fölött magas czédrusok szeszélyesen görbe és görcsös ágaikkal nyújtották föl legyező-alakú lombkoronájukat a holdvilágos ezüst portól csillámló égre.

Az asszonyok nagyon is simuló, lágy kínai selymekbe burkolóztak. Parányi lábaik és ikráik finom pókháló-harisnyákból fehéredtek ki. Meztelen vállukat és keblüket lehajtották, mint a mámoros írisz a szirmát, ha magához akarja csábítani a tétova pillangót.

A női arcvonások a lampiónok színesen megszírt fényében szinte tündériesen átszellemültek. Szemöldökeik iver hajlottabb, merészebb lett. Szemük karikája megnőtt. Ajkuk bársónyosok lettek. Csúszas karjaik puhábbakká, polipszerűekké változtak át. Némely fekete hajkorona meduza-tincseket bocsátott le a márványos és mégis forró keblekre.

A nők körül magas termetői, darázs derekú férfiak hajladoztak. Fehér ingmellük kirikitott a karcsú frakkjukból. Borotvált arcuk mozgékony idegeivel pajkos gondolatok és szatirvágyak játszottak.

Veszedelemesen és féktelenül boldog vagyok — sügta Alarik egy asszony fülebe — mert érzem, hogy ma meg fogok halni.

Ne tréfáljon — felelte halkan és ijedten az asszony — mert a férjem még meg találná hallani.

A derék lord Gillingham! — szolt gúnyosan Alarik. — Halálommal legalább az ő talpra nem esett vicezeitől is megszabadulok.

Maga nem fog meghalni — sütgotta az asszony, — mert még tud boszankodni.

Majd meglátja!... — fenyegetőzött Alarik. Egy csillag szaladt le az égen, mint valami titokzatosan író kréta a minden titkok feketetábláján. Alarik babonásan megremegett.

Miért gondol maga ma folyton a halálra? — kérdezte lady Gillingham.

Mert halálosan szerelmes vagyok beléd — felelte Alarik.

Lady Gillingham letépett egy irisz-virágot és átadta Alariknak:

Ezért a virágot — szolt — kapni fogok magától egy készlet bruxellesi csipkét. Bruxelles nincs messze...

De én nem utazom el — mondta Alarik — mert ebben én már nem lelek gyönyörűséget. Itt akarok maradni a maga oldalán. Életem utolsó óráit talán máshol töltsem?

Nem hiszek magának — felelte az asszony. — A mi körünkben nem halnak meg olyan könnyen az emberek.

Ebben általánosságban igaz a van — mondta Alarik — de én kivétel vagyok. Meg kell halnom. Úgy vagyok mint a ki meredek lejtőn hajtja a kocsiját és nem tudja, hogy a sziklafalon túl, a mely a kilátást elzárja előle, van-e még út vagy csak az örvény tátong. A lovakat már nem tudom visszarántani.

Magyarazza meg világosabban — kérte a lady.

Sok unalmas részletet kellene elmondanom. Nem akarom vele terhelni.

Mindent mondjon el — felelte lady Gillingham — mert mindent tudni akarok.

Jó, hát elmondom — szolt Alarik — de ha unatkozni fog, ne rám vessen. Először is kártyaadósságom van, a mely holnap esedékes. Holnap jár le a halasztás határideje is, a melyet hitelezőim visszavonhatatlanul utoljára engedélyeztek. És harmadszor, holnap kell véglegesen nyilatkozzom, hogy elveszem-e feleségül Snyders kisasszonyt.

Kérje meg a kezét... — felelte az asszony nagyon halkan, nagyon gyöngye hangon.

Nem tudom, hogy egyáltalán szóba fog-e velem állni Snyders kisasszony, mert már megsügték neki, hogy én csak magát szeretem, lady Gillingham!

De Snyders kisasszony kimondhatatlanul szereti önt — szolt a lady és mindent megtudna bocsájtani önnek.

Már nem — mondta Alarik — a minék a legbiztosabb jele, hogy Ellen kisasszony... azaz, bocsánat... Snyders kisasszony el sem jött erre a mai kerti estélyre.

Történt maguk közt valami? — érdeklődött lady Gillingham.

Történt — felelte Alarik meglepően nyugodtan. — Megmondtam Ellen kisasszonynak, hogy csakis magát szeretem, Polly!

Megörült?... — riadt föl lady Gillingham és az arca sápadtabb lett, mint a holdé.

Gyalázat, a mit művelt! Elárult engem, kiszolgáltatta a világnak a mi titunkat, a mely inkább az enyém, mint az öné. Maga megesküdtél előttem, hogy soha senkinek nem fogszólni. Most pedig megszegett az esküjét! Hitvány, becsstelen és férfiatlan eljárás a magáé!

Örültség volt, tudom — szolt Alarik — de egyszer ki kellett törnie belőlem. Mert az én szerelmem túllángol már minden tébolyon.

Különös örültség az öné — szolt gúnyosan lady Gillingham — van benne rendszer. Csak nekem ártott vele, saját magának nem. Önre nézve merő dicsőség, hogy lord Gillingham felesége... a szeretője.

Az oltárképem, az ideáalom! — sietett felelni Alarik. — Mert természetesen csak azt vallottam meg Ellen kisasszonynak, hogy szerelmes vagyok önbe, sőt még azt is hozzátettem, hogy sajnos, ön nem viszonzozza ezt az érzelmemet.

Ezzel még gyanusabbá tett engem Snyders kisasszony előtt. Most már sejteni fogja az... igazat!

Nem tehettem másképp — szolt Alarik. — Azt a bolond leányt csak drasztikus módon tudtam lerázni a nyakamról. Már utálok a sok pénzét, a mivel meg akarta vásárolni az én szerelmemet, a mely nem eladó. Egész lényem, szerelmem minden önzése fölháborodott ellene... nem bírtam tovább!...

Most már értem... — sziszegte a lady — hiszen ön saját magát kergeti a halálba! Én már nem tudok segíteni magán. Valamennyi ékszerem zálogban van. A lord több pénzt már nem ad nekem. Mindent, amim volt, odaadtam magának. Akár hiszi, akár nem, szegényebb vagyok, mint a legszegényebb asszony... A lord olyan fősvény lett egyszerre, mintha mindent megtudott volna rólunk... Ki tudja, meddig lesznek még lady Gillingham!...

Alarik a szavak sulya alatt valósággal összeroppan és alig mert az asszony szemébe nézni.

És még maga fenyeget meg engem azzal, hogy öngyilkossá leszek? — fakadt ki Polly asszony. — Én egészen föláldoztam és odaadtam magam az ön szerelmének. Maga pedig a legválságosabb pillanatban akar cserben hagyni? A halálba akar menekülni és engem szegényben, szegénységben itt hagyni? Átkozni fogom a sirját és nem áldani!

Alarik nem felelt. Még jobban összezsugorodott és túrta, hogy az asszony halk, de féktelen szitkai özönével hulljanak rá.

Gazember! Silány himpellér! — fújta magából a düböt az asszony, a kiből hirtelen kitört a régi shoreditchi mosogató leány. — Te akarsz engem megijeszteni, te naplopó? Fogadjunk, hogy most te fogsz halálra válni ijedtben. Tudd meg, hogy a férjem teljesen tönkrejutott. Csőd előtt van! Én tettem tönkre. És ki miatt? A szeretőm miatt, a kiről csak most tudom, hogy hitvány, aljas, hálátlan fickó. Őt év óta úgy élsz, mint valami királyi herceget, úgy kártyázol, mint az amerikai dollárfejedelmek, olyan kedvteléseid vannak, mint az orosz nagyhercegeknek. Kinek köszönheted mindezt? Csak nekem. Őt év alatt már a második férjemet tettem tönkre miattad. Most pedig, a mikor a legnagyobb a baj, a mikor a legégetőbb szükségem van rád, akkor... De jobban ismerlek téged. Te nem fogsz meghalni. Élni fogsz és visszamehetsz kasznárnak Derby grófjához. Én pedig visszapárolhatok a mosóteknőhöz Shoreditch-ben.

Alarik merev, sápadt, érzéketlen arczzal nézett maga elé. A halálra gondolt, az egyetlen kibúvóra.

Nem hittem — mondta végre megtörtén — hogy valaha ilyen csunyán fogom befejezni az életemet. De sejtettem volna. Semmi-

nek sincs jó vége. Engem is utolért egyszer a szerencsétlenség és többé nem ereszt el...

Megérdemled! — vijjogott az asszony — becsstelen életnek csak becsstelen vége lehet!

Ne oly hangosan — sügta Alarik — már sokan ide figyelnek.

Bánom is én! — felelte lady Gillingham és kis hiba, hogy sirva nem fakadt.

Vigyázat! — sügta hirtelen Alarik — jön a férjed.

Lord Gillingham kemény, elhatározott arczzal közeledett feléjük:

Kedves barátom — szolt Alarikhoz — kérlek egy szóra.

Karon fogta Alarikot és a park egy elrejtett zugába vitte. Alarik gépiesen engedelmeskedett.

Észrevetted-e — kezdte lord Gillingham — hogy Snyders Ellen kisasszony nem jelent meg ma este?

Azt hittem, hogy itt van — felelte közömbösen Alarik.

Ne tessz — mondta a lord — jól tudod, hogy Ellen temiattad nem jött el. De azt már nem tudod, hogy Snyders kisasszony, a mint hallom, betegesen fekszik a lakásán és nem jöhet. Te tetted betegé! És én azért jöttem, hogy egyenesen odavigyelek hozzá. Ne habozz! Gyere!

Nem megyek — felelte Alarik és dacosan odatámaszkodott egy fához. A szive titokban nagyon hevesen dobogott.

És ha lelélek, mint a kutyát? — szolt a lord, minden izében remegőn, a szemében halálös gyűlölettel. — Pisztollyal a kezemben kényszerítelek, te bandita?

Lord Gillingham fenyegetésképp a zsebébe nyult.

Nem félek a pisztolyodtól — felelte Alarik és farkasszemet nézett Gillinghammal.

A lord homlokát a vak indulat lángja borította el, pisztolyának a csöve megvillant a holdfényben... azonban hirtelen valaki hátulról megrántotta a karját. Lady Gillingham volt, a ki utánuk lopózott és a bokorból mindent hallott.

Add ide a pisztolyodat — kérte az asszony a férjét.

Le akarok számolni ezzel a rablóval — sziszegte a férj. — Kirabolt, megbecsstelenített, mint a hogy kirabolt és megbecsstelenített másokat is.

Csak csendesen! — csillapította az asszony. — Előbb én akarok beszélni vele. Add ide a pisztolyodat!

A lady fellépésében annyi határozottság és keménység volt, hogy lord Gillingham, a ki még mindig szerelmes volt a feleségébe, kutyamódra engedelmeskedett, átadta a ladynek a pisztolyát és morogva, átkozódva elment.

Az asszony egy ideig merően nézett Alarik szemébe, aztán hirtelen felemelte apró kis keztyűs öklét és belesapott a szeretője arczába.

Alarik monoklija messzire repült. A gavallér kissé megtántorodott, de aztán elkapta az asszony kezét és szomorúan mosolyogva szolt:

Még mindig nem értesz meg engem, Polly? Nem érzed, hogy mennyire szeretlek? Emberfeletti módon, örültem, halálosan! Minden gázságra képes voltam miattad. Elfogadtam a pénzedet, elfogadtam az ékszereidet, elfogadtam a férjeidet és a gavallérjaidat. De magamat nem adom el. Inkább meghalok, semhogy elfogadjam Snyders Ellen kisasszony kezét és pénztét. Erted már?

Furcsa dzsentilmén vagy! — kacagott föl keserűen lady Gillingham. — Én odadobtam magam miattad, csakis temiattad, hogy pénzed, mennél több pénzed legyen. Selyemfű vagy, lásd be magad is. Nem értem, milyen gőz szállt egyszerre a fejedbe, hogy «nem akarod magad eladni»? Mi vagy te? Herceget, gróf, multimilliomos? Rongyos fickó vagy és kutyakötelességed, hogy visszafizesd azt, a mivel tartozol nekem, te hálátlan koldus!

Tehát te is azt akarod, hogy elmenjek Snyders Ellen kisasszonyhoz és megkérjem a kezét?

A kötél már a nyakadon van és még mindig azt kérdezed, hogy levegyed-e — gúnyolódott lady Gillingham. — Te ostoba fickó! Ahhoz nem voltál finnyás, hogy engem áruba bocsáss? Magadat pedig nem akarod eladni? A bolondok házába való vagy!

Bolond vagyok, mert örültem szeretlek — felelte higgadtan Alarik — és mert másképp nem lehet, meg akarok halni.

Hát halj meg, ha mersz — nevetett föl gúnyosan lady Gillingham és Alarik kezébe nyomta a pisztolyt. Megvetően végigmérte tetőtől talpig.

Meg sem csókolsz? — kérdezte tőle Alarik.

Eszem ágában sincs — felelte a lady és elment.

Alarik magára maradt és belenézett a pisztoly csövébe. Aztán mást gondolt. Nem akart úgy meghalni, mint a kutya. Utána akart lopózni lady Pollynak. A lady bizonyára visszament a társasághoz. Mőgéje fog lopózni a bokorba és a mikor Polly a legszebben, a legbűvösebben nevet, akkor fog eleszattanni a ravasz...

Annnyira el volt merülve gondolataiba, hogy észre sem vette, hogy egy helyütt a bokorsövényszétvált és egy fehérruhás nő lépett be a rejtékelyre. Snyder Ellen kisasszony volt.

Alarik háta mögé lopózott, ügyesen elkapta a pisztoly csövével és egy rándítással kicsavarta a kezéből.

Alarik meglepetten nézett a leányra.

Mit akar?

Meg akarom menteni az életet — felelte Ellen kisasszony.

Mi köze önnek az én életemhez? — kérdezte Alarik.

Mindent tudok — felelte Snyders kis-

asszony — az imént beszéltem lady Gillingham-mal. Tőle tudom, hogy ön meg akar halni.

Kisasszony, önt félrevezették — felelte Alarik ridegen.

Tudom — mosolygott Ellen kisasszony. — Mindent hallottam, mert... bocsáss meg az örültségemért... itt voltam elbújva a hátuk mögött és minden szavukat tisztán megértettem.

Ha mindent tud, akkor... mit kíván még tőlem?

Csakugyan, mit kívánjak? — szolt Snyder kisasszony. — Ön még a pénzemért sem akarja magát «eladni» nekem. Inkább meg akar halni, semhogy eladja magát másnak.

Lásd, én is úgy vagyok ezzel, mint maga. Én sem akarok élni maga nélkül. Én sem akarom eladni magam másnak. Én is elszántam magam a halálra. Haljunk meg együtt! Ön előbb megöl engem, aztán megöli saját magát. Öljük meg magunkat, mert lady Gillingham becsülete is így kívánja. A világ azt fogja hinni, hogy mi egymás miatt haltunk meg. A ladyra nem fog senki sem gyanakodni. Ennyivel csak tartozik ön lady Pollynak, a kit annyira szeret, tisztel és a kinek a nevét nem akarja botrányba fullasztani? Ugy-e?

Alarik végignézett a kisasszonyon. Ilyen szépek, fölhevültnek, kipirultnak még soha sem látta. És még a füleiben csengett lady Gillingham gúnyos kacagása.

Azt hittem — szolt lassan, minden szót megfontolva — hogy úgy fogok meghalni mint

a gazdátlan eb. De az utolsó pillanatban utánam jött egy fehérruhás leány, a ki sajnal... és talán őszintén meg fog siratni...

Nem akarom megsírtni, mert is nem akarom túlélni — felelte Ellen kisasszony.

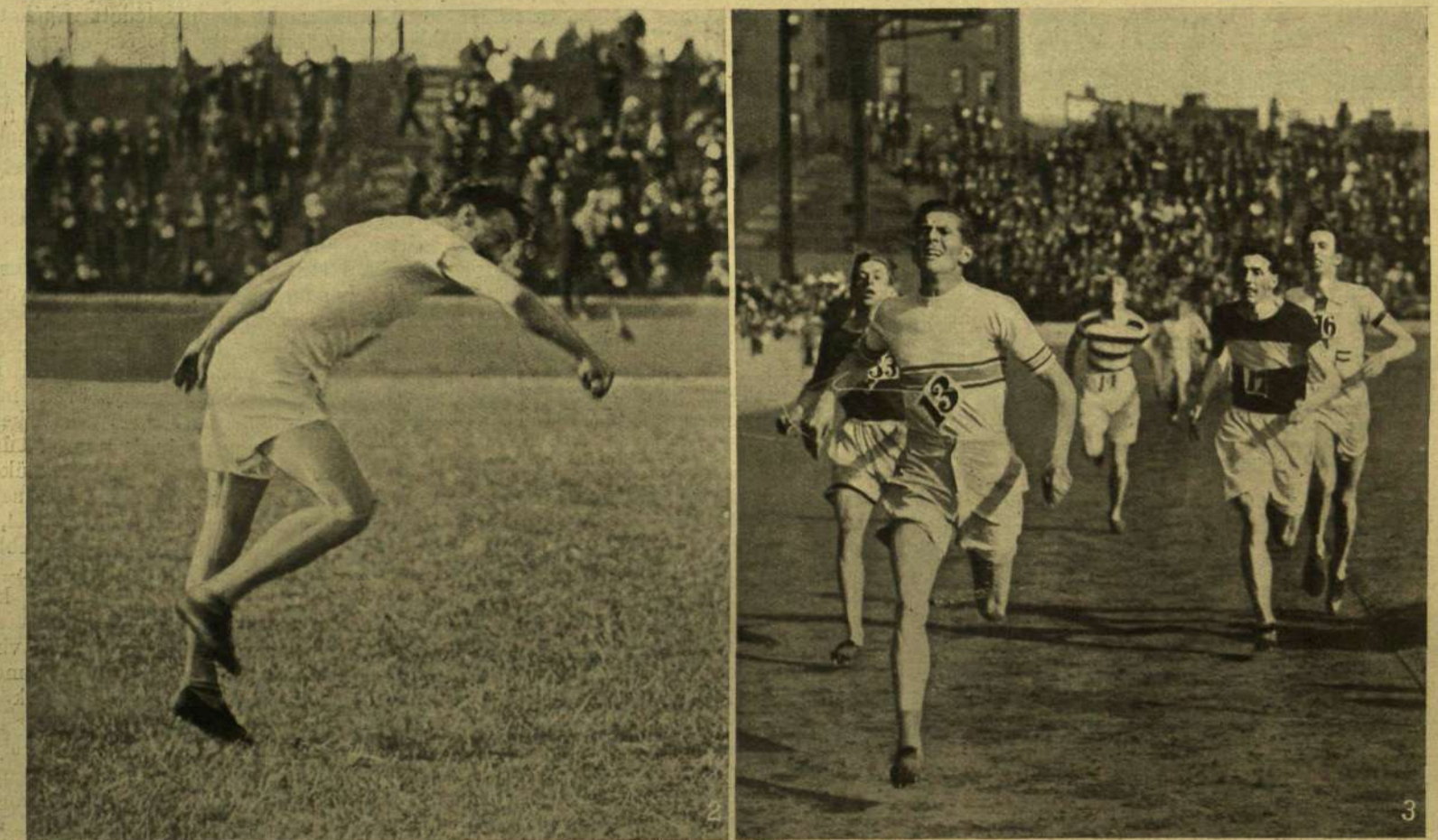
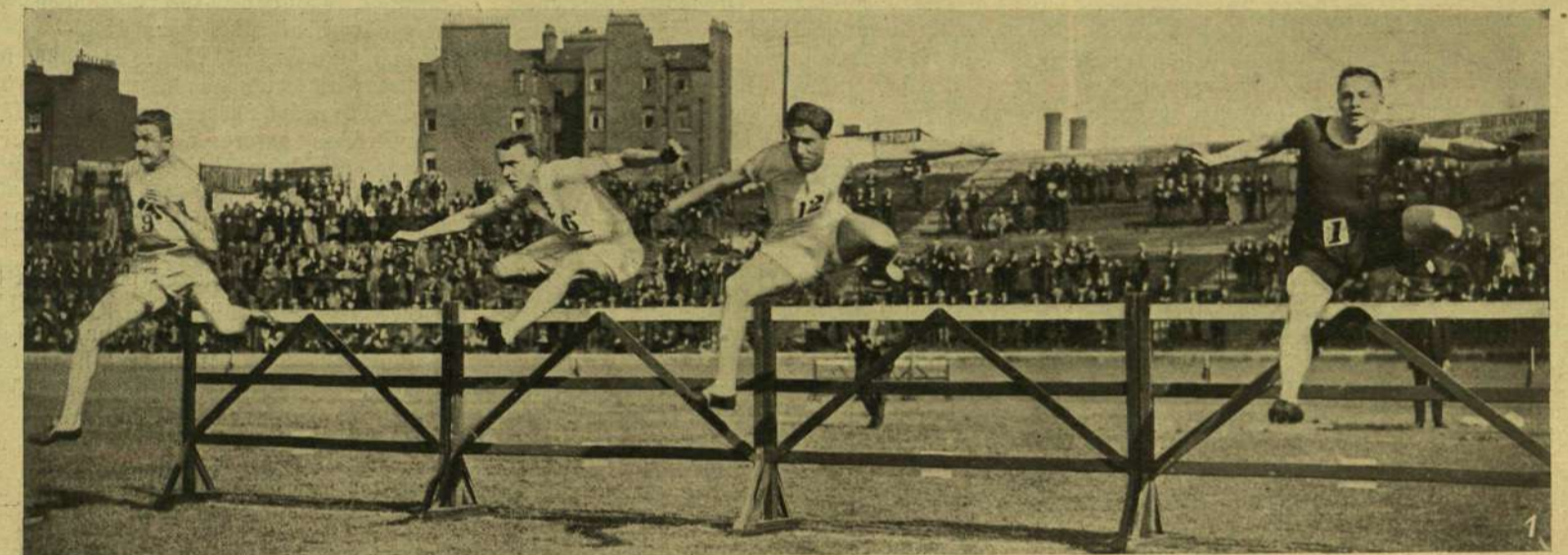
Ne jöjjön velem a halálba, Snyders kisasszony — szolt csöndesen Alarik. — Ilyen hitvány, semmi emberét, mint én, nem érdemes meghalni. Asszonytval tartattam ki magam, más pénzen élttem jól, vígan, könnyelműen. Egyszer csak meg kell halnom. Legyen hát most. Vagy azt akarja, hogy még egy csomó embert tönkre tegyek? Nem fel tőlem, Ellen kisasszony? Merne-e hozzám feleségül jönni? Hiszen én tönkrejuttattam magát is... lady Gillingham miatt!

Nem félek magától — felelte Ellen kisasszony — mert szeretem magát. És lady Gillinghamtól sem félek, mert ez az asszony mindent elvehet tőlem csak a szerelmemet nem, a melyet maga iránt érzek.

Ha így van a dolog — szolt Alarik csöndesen — akkor fogja meg ezt a pisztolyt és irányozza a szívemnek. Számoljon... egy... kettő... három... és ezalatt gondolja meg, hogy érdemes-e meghalunk mindkettőnknek lady Gillingham miatt?

Ellen átvette a pisztolyt, czélzott, számolt, egy... kettő...

Aztán messze eldobta magától a fegyvert. Kitérta mindkét karját, megölelte Alarikot, magához vont a fejét és csókjainak, könnyeinek záporával borította el.

1. Százhusz yardos gátfutás. (Bajnok: Cray, 1-es számú, negyedik Solymár F. T. C., 16-os számú). — 2. Kőcán Mór, Anglia bajnoka a gerelyvetésben. — 3. Egy angol mérőldes síkfutás. (Bajnok: Hudson, 13-as számú, negyedik Mikler M. T. K., 16-os számú.)

TÖRTÉNELMI EGYHÁZI RUHÁK.

A királyi várkápola és a Koronázó-templom kincstáraitól.

A katolikus egyház papjai a szent áldozat bemutatásához egyházi díszes ruhákat öltenek magukra, melyek hívatra vannak jelképezni, hogy külsőleg is hasonló az azon lelki tulajdonokhoz, melyek méltókká teszik a nagy áldozat bemutatására.

A pap a kereszténység első korszakában is öltött magára egyházi ruhát, mely mint Horatius írja, hat rőf hosszú dús redőzetű tóga volt, a mit nagykendő módjára akasztottak a nyakukba. A díszítő ornamentikájuk ezeknek rendszerint egy széles bíbor vagy bíszusszalag volt. A ruhadíszítmények rajzai az I–III. századok sírleletei szerint klasszikus rajzminták voltak. A ruhák szélein (bordürjein) levélmintákat, növénymotívumokat és virágos edényeket alkalmaztak. Ezeket kívül még geometrikus csillag-díszítéseket, miandervonalakat és kanyargó ívszalagokat alkalmaztak.

Nagy Károly császár korában az egyházi ruha már karujj nélküli koralakú köpeny, melynek közepén a fej részére egy kerek nyílást vágáltak. Eleinte csak térdig, majd később a földig ért le, mely a testet mintegy harangalakúan fedte. A ruhákat Bizancból származó sárga, zöld, bíbor színű nehéz selymekelmékből készítették, eleinte minden mintázat nélkül. Később aranyból hímzett keresztet és biblia jeleneteket ábrázoltak. Nálunk e korból kizárólag a koronázási palást maradt meg bámulatos módon.

A középkorban az egyházi ruhák alakja mindinkább módosul abban az irányban, hogy az áldozat bemutatóját ne akadályozza kényelmetlen alakjánál fogva. A hímző-technika arabs-olasz korszaka esik ide. II. Roger, Szicília királya honosította meg Európában a pompás arabs selyemszövést. Palermóban alapított egy világhírű arabs selyemszövő intézetet, hol főleg arabs művészek dolgoztak, kik a növényrajzolatok páratlan könnyedségével és lendületével szereztek örök hírnevet. Ezen korban szerepelnek már az angol hímzés, továbbá a kölni és burgundi hímzőtechnikák is.

A XVIII. században az egyházi ruha súlyának megkönnyítése céljából kétoldalt felvágták öblösszerűen s mintegy hegedűformájú ruhát nyertek. Napjainkban fejlődött ki a sokkal izlensebb és már mindenütt használatos római forma. Ezen utóbbi korszak hímzései bámulatraméltók úgy hímzésük káprázatoságában, mint a rajzolatok gazdagsága tekintetében. A legújabb hímzés-technika a tüftetés, valamint a hímzésművészet koronája, a *point antique*.

Az egyházi ruhák alakjának és hímzésük ezen előrebocsátott rövid történetére szükségünk lesz, hogy tárgyalásunk alkalmával az illető egyházi ruhák saját korukba belehelyezhessük és így koruk miliójában szerepelhetnek.

A budai várkápola kincstára valamikor az ország leggazdagabb kincstárai közé tartozott. Történelmünk viszontagságai alatt ezek részben elpusztultak, részben elkallódtak, vagy pedig a mindenható osztrák császárok Bécsbe hordatták, hol még ma is a császári kincstár legnagyobb értékeit képezik. Különösen Rudolf császár volt az, a ki a legtöbb műkincsünket elhordatta, vagy szép szóval, vagy ha úgy nem adták, hát erőszakkal. Rudolf elődei közül már I. Ferdinánd és Miksa szintén Bécsbe szállítottak mindent, a mi kezük ügyébe került. Ennek az eljárásnak egy előnye is megvolt, hogy így igen sok beces műemlékünk megmenekült az eladástól, elpusztulástól és a külföldre hurcoltatástól. Mert Rudolf a mit elvitt, azt gondosan meg is őrizte s így éppen neki köszönhetjük, hogy a bécsi kincstárban régi kincseinkben gyönyörködhetünk.

A mohácsi veszedelem után a menekülő özvegy Mária királyné a királyi vár összes kincseit, köztük a várkápola kincseit is, hajókra rakatta és megindult Pozsony felé a Dunán. Útközben Visegrádon megállt, az ott talált kincseket is még a hajóra rakatta. Esztergornál Szapolyai-párti katonák megtámadták a királyné hajóit, melyek közül egynehányat megdézsmáltak és kettőt el-

süllyesztettek. Azonban a kincsek legnagyobb részével szerencsésen eljutott Pozsonyba és ott ládába lepecsételve a várkápola kincseit a pozsonyi káptalanra bízta. A pozsonyi káptalan a leltár alapján átvett kincseket négy nagy vasládában a főtemplom sekrestyéjében őrizte mindaddig, míg Miksa császár meg nem tudta, hogy minő ritka értékű és művészi kincsek rejlenek a főtemplom sekrestyéjében. Azonnal elhatározta, hogy Bécsbe viteti azokat. De a káptalan vonakodott azokat kiadni, mire Miksa erőszakkal elvitette, természetesen a szállítási és egyéb költségeket a magyar kincstárral fizettette meg. A lepecsételt ládában a budai várkápola kincsei közül több gyöngyökkel kirakott miseruha, továbbá püspököt aranyból, ezüstkeresztek és aranyozott ezüst szobrok és drága oltárterítők voltak. Hogy hova lett ezen egyházi kincsek nagyobb része, azt nem tudjuk, de valószínű, hogy az arany- és ezüsttárgyak a császári olvasztóba kerültek és aztán ebből fizették a hazánk ellen harcoló zsoldos seregeket.

Az elvitt temérdek kincseknek csak elenyésző csekély része található fel még a bécsi kincstárban, továbbá Achenben, Mária-Zellben és Zárában, a honnan egynehány darabot sikerült visszaszerezni.

A budai várkápola legértékesebb műkincse, a fojnica kasula is így került vissza. A kilencvenes években Kállay Béni akkori szerb főkonzul felhívta a Történelmi Társulat figyelmét, hogy a bosnyákországi fojnica ferenciek zárójában egy Hunyadi Mátyástól származó miseruha akadt. A megvizsgálásra felküldött miseruha a szakembereket is elragadta, mert még nem láttak hasonló alkotású és művészetű tárgyat Mátyás korából, mely oly jellemzően és híven állítná szemünk elé Mátyás korának fejlett műizlését és pompáját.

Az aranybrokát szövet alapját sima fénylő, sűrűn egymás mellé rakott vízszintes aranyszálak, a díszítményt pedig laza és épen ezért fénytelen aranyszálak alkotják. Az aranyszövés mintázata sötétzöld rajzolattal van körvonalozva. A mintázat egy nagy renaissance vázát mutat, két stilizált griffmadárral az oldalán és gyönyörű gyümölcs- s virágfüzerekkel. A miseruha felső részén egy gyönyörű koszorúval övezett koronás nagy magyar czimer látható, melynek közepébe a Hunyadi-ház hollója van szöve. Az egész mintázat légysága és könnyedsége fényes tanubizonyosága Mátyás kora művészeti igényeinek fejlettségéről. Eredetileg nem készült egyházi ruhának, mert nincsenek rajta szent alakok hímzeve és szöve, hanem vagy királyi díszpalást, vagy Mátyás trónfüggönye volt. Erre enged legalább következtetni a mintázat kizárólagos heraldikai díszítménye.

A királyi várkápola kincstárának szintén egyik legértékesebb műemlékét képezi az úgynevezett *török ornátus*, melynek értéke pénzben talán ki sem fejezhető. A szakemberek ámulva álltak ezen stíl egyetlen példányá elé, mely még mindig kérdőjelet képez, hogy honnan származik. Legvalószínűbb, hogy a török hódoltság idejében letelepült török nők itt hímézték rendelkezésre, vagy pedig magukkal hozták hazájukból és itt készült később belőle egyházi öltöny. A rajzolat itt sem mutat semmi egyházi mintázatot; elképzelni sem tudjuk, hogy lehessen genialisabb lendülettel és könnyedséggel növénymintázatot kifejezni, mint az ornátus vicseryepalástjánál. De az öltöny esztetikai becsé nem is a rajz szépségében rejlik, hanem a szinek összehatásában, vagyis az ornamentika színjátékában kell keresnünk. A legbujább és legváltozatosabb keleti színek közül van a szinek alkalmazásának tökélye elérve. A török ornátus alapszöveve egyenesen lefutó négyzetekbe foglalt nehéz selyemszövet. A rajz és mintázat konturjai mentén pedig japán papírarany lemezek vannak ráfektetve, miáltal a mintázat és színezés még élesebben érvényesül.

Egy nem kisebb becesel bíró misemondó öltönyt őriz a királyi várkápola kincstára, mely, igaz, nem oly régi keletű, de nem is ez adja értékét, hanem az, hogy boldogult Erzsébet királynéknak saját kezé munkája. A ruha alapszöveve egyszerű fehér moiré-selyem, melyen keresztalakú képek a hímzés. A hímzés mintázata Krisztus megfeszítésénél használt eszközök négy csoportját ábrázolja. Középen

egy páratlan szép tüftetésű Veronika-kendője látható.

Az újabb szerzeményű egyházi ruhák közül a legértékesebb az Ő Felsege által a kápola restaurálásakor ajándékozott ornátus. Hazánk újabbkori ornátusai között nincsen művészi érték és külső hatás tekintetében hozzá mérhető ornátus, mely harmonikus szépségével és ragyogásával mindenkit elragad. Az ornátus alapszöveve pompás aranyszövet, melybe stilizált granátalma-díszítés van bársonyból beleszöve és pedig olyképen, hogy a bársony két-féle magasságban van nyírva és a körvonalak kiemelésére fölvágtatlan bársony van alkalmazva. A legpompásabb hatást a szemelőre a *«frisé en or»* vagyis aranybársony teszi, mely nem egyéb, mint aranydrótnak apró gyűrűkbe való hurkolása, mely úgy hat, mintha csupa igazgyöngyből volna kirakva az öltöny. Az egész ornátuson 72 szentnek arcképe van kihímzeve a hímzőtechnika koronájával, a *«point antique»*-al, mely a legszebb összhangba illeszkedik a szövet pazar fényével. Ezen hímzési módnál a párhuzamos vonalakban egymás mellé fektetett egyszínű sodrott selyemszálakat, hajszálnál sokkal vékonyabb sodratlan selyemfonallal tűzik le az alapoz. Ezzel a sodratlan selyemfonalakkal adják meg a páratlan finom színátmeneteket, miket szabad szemmel alig veszünk észre, hogy az tüvel van elérve.

Szólanunk kell még a Koronázó-templom kincstáráról, mely valamikor szintén a leggazdagabbak egyike volt. A törökök elől innen is Pozsonyba vittek minden kincset, a mit még a haza védelmére fel nem áldoztak. Ezek a kincsek azonban szerencsésebbek voltak, mert nagyobb részük már 1539-ben, majd 1712-ben visszakért. De nem soká maradtak a templom birtokában, mert a gyönyörű miseruhák és drága felszerelési tárgyak 1785-ben egy nyilvános árverésen eladták, mivel a templom javadalmaszása igen csekély volt. A pesti és bécsi kereskedők az árverésen az eladott drágaságokért 10,747 forint és 24 krajczárt adtak.

A legszebb példányok egyike volt a Szalavári gróf által adományozott, gyöngyökkel és drágakövekkel kirakott miseruha, melyet az aranyművesek 3000 forintra becsültek és 3002 forintért Merti bécsi kereskedő megvásárolt. Így hurezolták szét a kereskedők ezt a gazdag kincstárt.

A Koronázó-templom kincstárának mostani példányait a király és a királyné bőkezűsége folytán kapta.

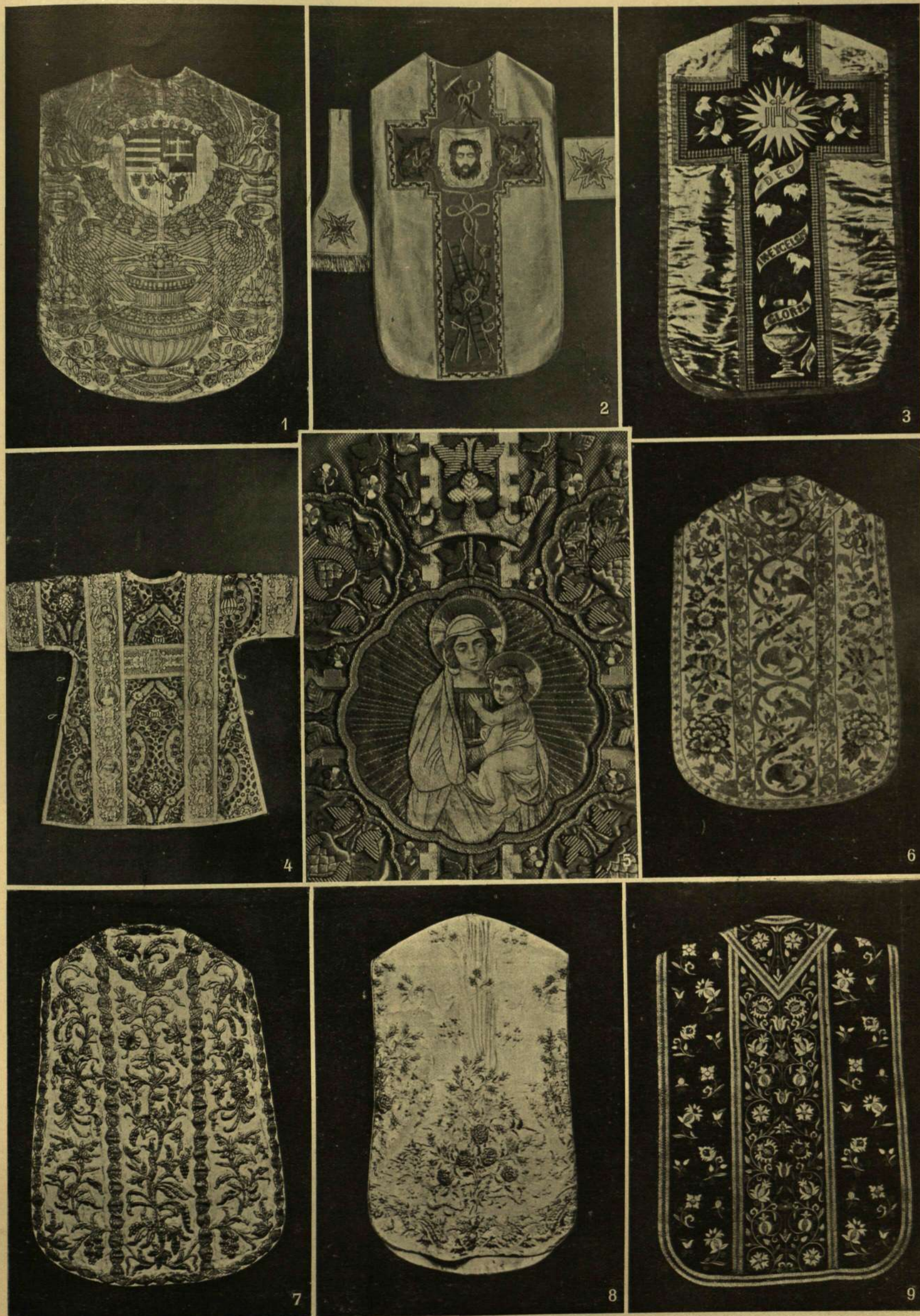
A boldogult királynénk már 1883-ban, majd 1894-ben a régibb elrongyolódott ruhákat nagy költséggel kiigazította, s egész életén át nem szünt meg adományaival gazdagítani a kincstárt. 1874 március havában küldte első beces adományát egy gyönyörű fekete ornátust, mely egy volt gyászöltözetéből készült. Díszítése vastag ezüstfonalakkal van képezve, melyen a virágdíszítmények nemes egyszerűségükkel érvényesülnek. Ugyancsak a Koronázó-templom kincstára őrizi a királynénak a menyasszonyi ruhájából készült nagy ornátust is. Az ornátus alapja fehér moiré selyemszövet, mely gyönyörű ezüsthímzésű virágokkal van átszöve.

Becses darab még az Erzsébet királyné saját kezemunkájával készült egyházi ruha, melynek alapszöveve tiszta aranyszövet, melyen egy keresztalakú selyemhímzés van. A keresztalak alsó részén egy vázából liliumok kúsznak fel és körül fonják a sugaras IHS betűket.

A koronázási kasula sárga nehéz selyemszövet, gazdagon kivarrt aranydíszítéssel, szintén a kincstár egyik értékes darabja, ebben a kasulában miséztek a hercegprimás a koronázást követő misén. A koronázási kasula felülete három mezőre oszlik. A két szélső egyforma, egymásfelé állított stilizált virágok és levelek díszítik. Ugyanilyen fajtájú motívumokkal, de sokkal vastagabban töltik ki a középső mezőt is.

Ezek az egyházi ruhák azok, a melyek a királyi várkápola és a Koronázó-templom kincstárában királyainkkal vonatkozásban vannak vagy éppen azok áldozatkésztségének köszönhetőek. Ha boldogult jó királynénk tovább élt volna a magyar nemzet áldására bizonyára valylekű adakozásából még mindig juttatott volna e két templom kincstárának beces történelmi egyházi ruhákat.

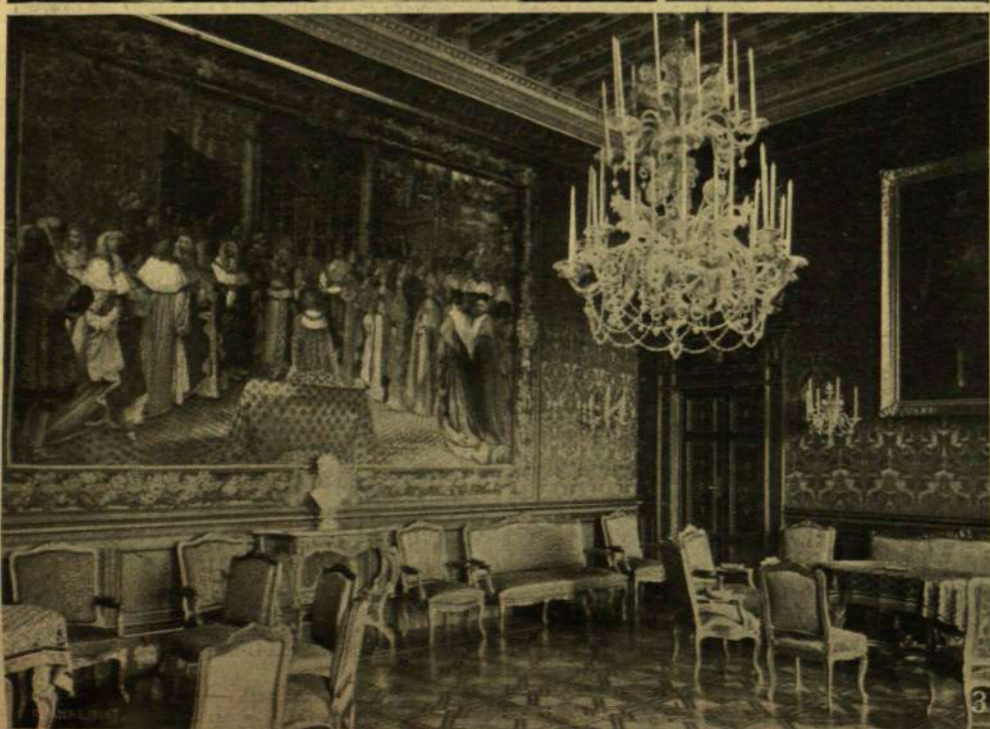
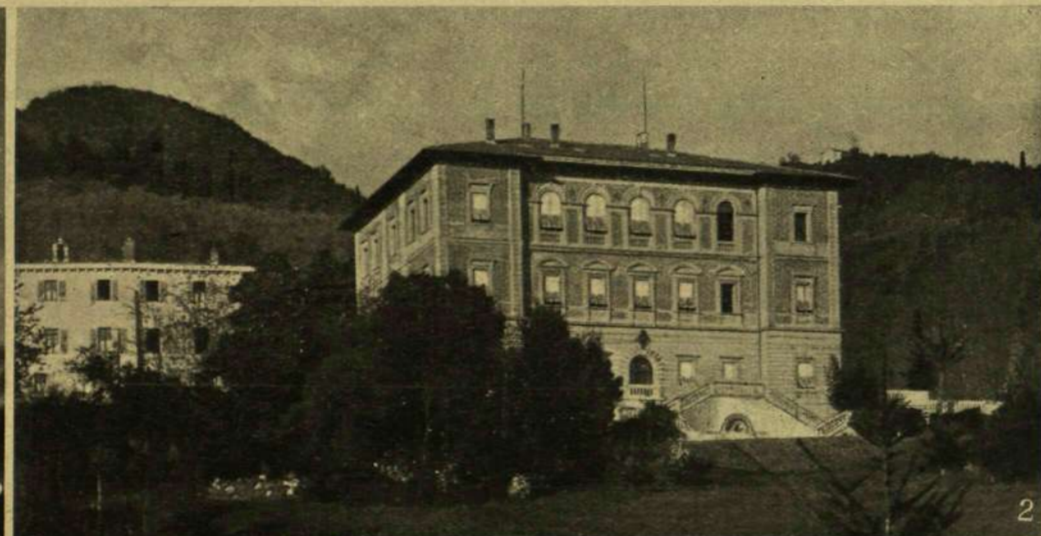
Lorenz Antal.

1. Fojnicai kasula (Várkápola). — 2–3. Erzsébet királyné által készített kasulák (a 2. Várkápola, a 3. a Koronázó-templom kincstárában). — 4. Ő Felsege által ajándékozott ornátus dalmatikája (Várkápola). — 5. Point antique hímzés a vicseryei palástból. — 6. Török ornátus kasulája (Várkápola). — 7. Koronázási kasula. — 8. Kasula Erzsébet királyné menyasszonyi ruhájából. — 9. Kasula Erzsébet királyné gyászöltözetéből. (A három utolsó a Koronázó-templom kincstárában.)

KÁROLY FERENCZ JÓZSEF TRÓNÖRÖKÖS (x) LÁTOGATÁSA A HORTOBÁGYON 1891-BEN GRÓF DEGENFELD JÓZSEFFEL (x x), DEBRECZEN VÁROS AKKORI FŐISPÁNJÁVAL.

1. ZITA PÁRMAI HERCEGNŐ KÁROLY FERENCZ JÓZSEF TRÓNÖRÖKÖS NEJE (+) ÉS IRÉNE HERCEGNŐ (++) GYERMEKKORI ARCZKÉPE. — 2. VILLA PIANORE, A TRÓNÖRÖKÖSNÉ SZÜLETÉSI HELYE. — 3. FOGADÓ-TEREM VILLA PIANORÉBAN. — 4. EBÉDLŐ-TEREM VILLA PIANORÉBAN.

NEHÉZ ÁTJÁRÓ. — Neogrady Antal rajza.

A MAI DIVAT.

Nincs sajtáságosabb valami, mint az, a mit mai divatnak szokás mondani. Országok lázadnak fel ellene, okos emberek minden figyvel küzdenek ellene, a nők maguk vonakodnak — egyes esetekben — föltétlen engedelmesen meghajolni parancsai előtt. És a divat mégis fennáll, változatlanul, megdönthetetlenül. És azok az országok, mint például Anglia, a melyek a leghatározottabban tiltakoznak ellene, sőt a nagy művészek egész seregével egy új, a párisitól teljesen elütő divatot igyekeznek megteremteni, — ezek az országok sem mutattak eddig fel más eredményt, mint a párisi divatnak másolását. Londonban ma szeltében-hosszában «angol» divatról beszélnek és ez nem egyéb, mint a hasított szoknyának, deréig nyitott bluznak és térdig érő lebbenynek viselete.

Mind ez csak annak világos bizonyítéka, hogy legyenek bár a francia izlés szülőite minden ember előtt ellenszenvese, ütközzenek meg bár rajtuk komolyak és frivolak, maradiak és modernnek egyaránt, a francia izlésben mégis van olyan valami parancsoló, olyan valami fascinálo, hogy mindezek dacára mindenki viseli ezeket a sokat ósárolt szörnyűségek. És ma még nincs olyan divat, a ki géniuszt az évszázados zsarnokság alól egészen fel tudná szabadítani. Egyes részletek talán újak a most tilalomképen megteremtett angol divatban, de az alap gondolatot mégis Páris szolgáltatta. Érdeklünk e ma mai divat ellen oly különböző eszközökkel folytatott háborút és kíváncsiak vagyunk a végére.

Mert hiszen azt minden józan embernek el kell ismernie, hogy a mai divat a végtelenségig merész, szokatlan és föltétlen kacér. Azok a lehetetlenül szűk szoknyák, melyek már nem is tagadják a nadrág felé közeledést, csak a széles lebbenyek által lesznek szalonképessé téve. Ezek azok, a melyek eltakarják a formák egy részét, egyszersmind jótékonyan enyhítve ezt a «tapadó» divatot. És ez a magyarázata annak, hogy divatos szoknyát ma lebbeny nélkül nem vesz fel jóízű nő.

A lebbenyek lehetnek ránczokba lerakottak, leginkább a lange nyári ruháknál látjuk ezt a formát. A nehezebb szövetből egyenesen, illetve erősen leszabottan készítik őket, legfeljebb alsó szélükön tűzessel díszítve. Alul egészen sima és szűk alattuk az alj. A lebbeny olykor egészen a bokáig leér, míg

alant mint szűk pótlék bukkan elő az úgynevezett alj. Ezt látva, megértjük, miért jött a párisi szabóknak azon ötletük, hogy az aljat fel is lehet hasítani: még pedig, mert máskülönben lehetetlen volna a divatos szoknyában egyetlen, még oly rövid lépést is tenni. És ez egyszersmind mentségül is szolgálhat az oly sokat vádoltaknak.

A legfrissebb és máris széles körben elterjedt újdonság a cap vagyis gallér. Nem az, a mely jó melegen, köröskörül betakarja a testet, hanem az, a mely csak a vállon simul meg, elől egészen megrövidül és hátul dús, nehéz redőzetben hull alá. Értelme ennek a viselőnek sincs, mert hiszen nyáron csak teher lesz az a sok szövét, a melyet a nők ezáltal a hátukon tűrni kénytelenek lesznek, de hogy van benne báj, azt még sem lehet tőle elvitatni. A cap oly rohamosan terjedt, hogy azok a kabátos ruhák, a melyeket néhány nappal azelőtt — mint a legdivatosabbat — drága áron vesztegettek, hirtelen és minden átmenet nélkül, mint divatjuk múltakat, fele árban lehetett megvásárolni. És egyedül divatosnak a capet tekintette mindenki.

Leggyakoribb a fekete selyemből szabott cap, a melyet nehéz fehér selyemmel bélelnek. De a ruha szövétéből szabott capek ép oly divatosak, a mikor a legtöbb esetben elütő színű, gyakran fekete selyem a belésük. A nyakkivágást mindig a beléssel megegyező, négyzet vagy hegyes kis gallér köríti. És ezzel nagyon szép és pikáns hatást érhetnek el a hozzáértők. Mint a hogyan a mai divat terén csaknem minden egy-egy csokron, övön és bodron fordul meg. Egy-egy színfolt, egy-egy lengesség dönti el az egész öltözék hatását. A mi egyrészt veszélyes, mert művészi érzéket nem követelhetünk minden egyes nőtől.

Az övek nagy szerepet játszanak a mai divat terén, mert a szélszerű és csinos egybeszabott aljak mindinkább háttérbe szorulnak. Az utcái, valamint a díszesebb és estélyruhához színes, sőt élénk színű, virágos és sima selyemöveket viselnek, legtöbb esetben csatton áthúzva. A mi ismét nagyon fel fogja lendíteni az egykor már viselt csatok iparát, hiszen még nem régen is drága ötvösmunkákat viseltek derekukon a nők. Határozott jelleget kölcsönöznek a nők megjelenésének ezek az övek, széppé vagy izléstelené teheti ezt a mértényi szalagszik.

A kalapok megmaradtak lehetetlen kicsinyeknek. Míg egyrészt százzszorta szélszerűb-

bek a malomkerék nagyságú fejdíszeknél; másrészt most nyár idején sokan fogják megsiratni ezt a divatot. A kis kalap ugyanis, mivel szorosan körülzárja a fejet, nem enged be oda semmi levegőt, nagyon meleg. A ki soká tart fenn egy ilyen kis kalapot, ugyancsak fájlalhatja utána a fejét, valóságos fejtörést kap tőle. Így természetek meg azután azok a kalapok, a melyeknek csak egy vékony túllréteg adja a tetejét, a melyen szabadon átjárhatja a hajat, szellőztetheti a fejet a friss levegő. A kinek szép haja van és divatosan fésülködik, az nagyon jól fest ezekben a túlltétős kalapokban, mert ezek is valóságos parányiak.

A hajviselet nagy és jelentős változáson ment keresztül — a kis kalapok kedvéért. Mert míg eddig dús bodrokot raktak kétoldalt az arc köré, most simán kell megsimulnia minden hajszálnak. Le, egészen eltakarva a felet, fésülik azt a két hatos alakú fürtöt, a melyet egykoron a nagyapáink viseltek, úgy hívták, hogy: Hatvanhatos! Ez a hajviselet nagyon keskeny és bájossá teszi a legtöbb arcot, határozottan fiatalítja. És ha valakinek még szép profila is van, ennél előnyösebb hajviseletet nem is kívánhat.

A cipőnek természetesen nagy fontosságot tulajdonítanak a mai rövidszoknyás, hasított ruhákban bővelkedő napjainkban. Legdivatosabb a szalagos «tango» cipő, a melynek fűzése magasra felér. A nyugodtabb divatok kedvelői ellenben nagy előszeretettel a bárszandálokhoz vonzódnak, a mely — nagyon vékony selyemharisnyával egyetemben — föltétlen kecses viseletül szolgál. A fehér cipőt sohasem viselték többen, mint ezidén, valamint a nagyvilági hölgyek mindjárt a ruha szövétéből csináltatják a lábbeliüket. Egyöntetűség és harmonia az, a mit az ilyen cipő viselője megjelenésére áraszt.

A harisnyák teljesen alkalmazkodnak ahhoz a jelszóhoz, a melylyel a mai divatot illetik: tudniillik, hogy a nőn «semmi sincs rajta». Mert nemcsak a végtelenségig vékony a mai harisnya, hanem nagylíkacosan áttört, csikozott és kockázott is, úgy hogy valósággal nincs az olyan lábón, a melybe bujtatják. A mellett természetesen megmaradnak a komolyabb selyemharisnyák is, valamint sokat látni a fekete-fehér kockázott és a tangocipő szalagjaihoz hasonlóan mintázottakat is. Ezeknek fehér az alapjuk és feketék a keresztvonalak és csak ráfestett szalagok.

S... i Bella.

PÓSA LAJOS TEMETÉSE: A GYÁSZSZERTARTÁS A KEREPESI-ÚTI TEMETŐ HALÓTASHÁZA ELŐTT.

A PATRICZIUS.

Regény.

(Folytatás.)

Ira John Galsworthy. — Angolból Kendeffy Katinka.

— Időpazarlás! Az öt év leteltével többet tudnál, ha most kerülnél be a Házba. Igen komolyan veszed a dolgot.

— Lehetséges. Az apa egy egész percig hallgatott. Ingerelt, csaknem zavart volt. Várt, a míg elmúlik ez az érzés, csak akkor felelt:

— Jól van fiam, úgy tehetsz, a hogy tetszik. Milton inas-éveit, melyekben a politika meseterségét igyekezett elsajátítani, piszkos telepítvényeken, szegények tanyáin, az apja uradalmán, a londoni jogakadémia levő lakásán, Németországban, Amerikában, a Britt kolóniákon töltötte. Választási munkákat végzett s két meghiusult kísérletet tett, hogy olyan választói kerületet szerezzen, a hol nem változnak az elvek. Sokat olvasott, lassan, de lelkiismeretes kitartással. Olvasott verset, történelmet, filozófiát, vallásbölcseleti s szociális munkákat. A regény irodalommal, különösen a külföldi regényekkel nem sokat törődött. Azzal a göresös vágygallal, hogy elfogulatlan és széles látókörű legyen, magába szívott mindent, a mi után a természete szomjazott, s visszavetett mindent, a mi alkalmatlanságánál fogva veszedelemmel fenyegette sajátos szellemének a lángját. Mindaz a mit olvasott, valóban csak megerősítette azokat a mélyesleges meggyőződéseket, melyek az ő temperamentumából fakadtak. Megvetette a vagyon és rang közönséges játékszerit, de szerény és mégis átható s folyton növekvő meggyőződéssel hitt abban a képességében, hogy vézérnek való s hitt a szellemi fölényében azok felett, a kikért dolgozni akart. Nem volt benne semmi abból, a mi a közönséges farizeust jellemzi, egyszerű és egyenes volt, de a szemében, a mozdulataiban, az egész emberben volt valami, a mi a bizonyosság egy titkos forrásáról beszélt, arról a mély vízről, a melybe nem hat le a fény egyetlen zavaró villanása sem. Nem hiányzott belőle a szellemesség, de hiányzott belőle az az élmesség, a mely befelé fordítja a

tekintetét, s meglátja a mulatságos oldalát annak, hogy az ember az, a mi. Milton csigavonalnak látta az egész világot s mindent, a mi a világon van, még akkor is, ha csak egyszerű köröske volt. Ugy látszott, nincsen érzéke az iránt, hogy a mindenség abból a két szimbólumból van alkotva, a melynek kiegyenlítési pontját még nem találták fel.

Ilyen volt ő, a mikor szülőhelyének képviselője, a főrendiház tagja lett.

Harmincz évet élt, a nélkül, hogy valaha szerelmes lett volna. Tökéletesen tiszta életében, nem volt csak egyetlen egy botlás. Az asszonyok félték tőle s talán ő is félt kissé a nőktől. Theoriában imádásra méltó és kívánatos volt a másik nem — félhold a sötéték nyári égen; — a valóságban nyers és kizozó. Gyöngéden vonzódt legfiatalabb nővérehez Barbarához, de az anyjához, a nagyanyjához s legidősebb nővérehez, Agathához, nem érezte magát közel. Egészen mulatságos volt Lady Valleys elsőszülött fiával látni. Szép telt alakja, arcának kinyitott rózsái, kékes-szürke szeme, mely hajlandóságot mutatott a szeforgatásra, mintha a hamissággal megérintett jókedv tánczolta mögötte, minden furcsa, szatirikus dekorummá súlydát a Milton jelenlétében. A mérészség határait súroló gondolatok és kifejezések, jellemezték erős fizikumát, s a lelkét, a mely megengedhette magának, hogy csaknem mindennek kifejezést adjon, a mi érintette. Milton soha, még gyermekkorában sem volt hozzá bizalmas. Nem nehezelt rá ezért, mert ahhoz a hatalmas, testben és lélekben erős emberfajtához tartozott, a mely ritkán, az ő osztályában sohasem, érez sérelmet, még önmaga előtt való megalázkodást sem. Milton mindig furcsa fiú volt, s ezzel befejezte ezt a kérdést. Semmi sem zavarta és bosszantotta annyira Lady Valleys, mint fiának a nőkkel szemben való viselkedése.

Úgy érezte, hogy ez nem természetes, de megérezte a kissébbik fiának s a férjének meglevő, de illendően elrejtett normalitását is. Ez az érzés volt az oka, hogy a politika és nagyvilági élet forgatagában is, a lehetőnél csaknem több időt foglalkozott azzal a veszedelemmel, a mely

Milton azzal az asszonnyal való barátságban fenyegette, a kit diszkrétan csak «Anonyma»-nak nevezett.

Közönséges véletlen volt a barátság kezdetének a szülője. Milton egy deczemberi estén egyik bérlőjének a családját látogatta meg. A férfi leesett a lórlól s meghalt. Az özvegy kétségbeesett fájdalommal olyan zavart volt az «uraság»-gal szemben, hogy Milton sietve biztosította róla, hogy nem kell aggódnia, a bérletet megtarthatja, aztán távozott. Künt, a lapos kökoczkákkal borított előszobában, egy prém-sapkás, bundás nővel találkozott, a ki egy vézró homlokú, piszkos fucskát hozott a karján. Átvette a gyermeket, s miután bevitte és letette az asztalra, megnézte az ismeretlen nőt. Ugy találta, kimondataitlanul komoly, gyöngéd és szép. Megkérdezte, hogy szóljon-e a gyermek anyjának, de az asszony a fejét rázta:

— Szegénynek — még nem, előbb mossuk ki és kötözzük be a sebet.

Kimosták és bekötözték együtt a sebet. Mikor elkészültek vele, az asszony ránézett Miltonra s a tekintete egészen világosan beszélt:

— Maga sokkal jobban mondaná el mint én! Ennélfogva Milton megkereste az anyát, elmondta neki s jutalmul kapott egy mosolyt a komoly hölgytől.

Ennél a találkozásnál megtudta a nevét: Andrey Lees Noel; s magával vitte egy mokus-prém-sapka alól elővillanó arc emlékéit, melynek a szépsége folyton üldözte őt. Néhány nappal később látta, mikor egy kapun befordult. Ez alkalommal megkérdezte, nem kívánja-e, hogy a lakházat újra fedjék. Azután a fedél megvizsgálása következett; utána sokáig beszélgettek. Milton megszokta azokat a nőket, a kiknek a legjobbjait is a grácia és a teljes odaadás hiánya ellenére a magasragunak élete olyan modorral burkolt körül, a mely mindent magától érthetőnek talált; azért ennek a simulékony, sötétszemű asszonynak a lényéből, a ki a világtól elvonultan élt, olyan átható s mégis félnék illat áradt feléje, melynek a varázstól nem tudott szabadulni. Ilyenformán egy véletlenül elhullott magból hirtelen virággá fej-

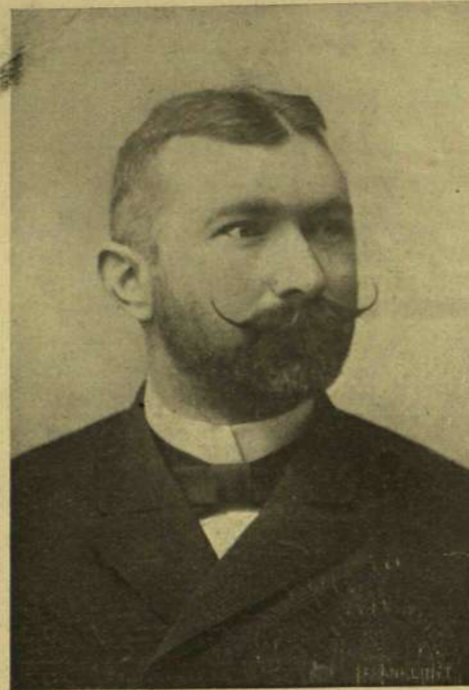
PÁRISI DIVATKÉPEK.

lődött két magányos ember között egy olyan nagyon szép, ritka barátság, a mely rövid idő alatt teljesen betölt két életet.

Egyszer megkérdezte az asszony:
— Remélem, tudja a történetemet?
Milton igenlően bólintott a fejével. Az információit a paptól szerezte.
— Igen, azt hallottam, szomorú története van — mondta a pap; — elvált asszony...
— Úgy érte, elvált tőle az ura?
A pap egy nagyon rövid pillanatig habozott, mielőtt felelt.

— Oh! Nem, nem. Ő ellene vétkeztek, meg vagyok győződve róla. Rokonszenves asszony, a mennyire én ismerem, de azt hiszem, nem tartozik az én hiveim közé.

Ezzel Milton, kibén már felébredt a lovasiaság — meglepedett. Mikor az asszony megkérdezte, ismeri-e a történetét, az egész világért sem engedte volna meg, hogy feljuttson valamit, a mi neki fáj. Bármilyen volt a multjában, őt nem érthette vad. Már az ő lelke által öltött alakot, már nem volt többé emberi lény, asszony; hanem a képzeletének szülötte, vágyainak megtestesülése...

Dr. Hattyufy Dezső Fejérvármegye most elhunyt nyugalmas élnöke, ismert nevű történész.

A Courtierrel való szöveghez követo harmadik napon, Milton újra ott ült a magas kerti falak között meghúzódó fehér házban, mely az ódon ólomba foglalt felső ablakszemek fölé mélyen lenyúló feketés-barna nádfedelével, rózsakerdőbe rejtőzött a világ elől. A ház mögött két karcsú, magas fenyő állott őrt, sötét ágait kinyújtotta a ház fölé, melyben mindig hallani lehetett mit mond nagy komolyan az időről a délnyugati szél. Orgona-bokrok szegtek a kertet s a szomszéd réten egy hársfa susogott-zúgott, csendes napokon pedig áthallatszott megszámlálhatatlan apró, szorgalmas méh álomba ringató zümmögése.

Milton egy ruha átalakításánál találta az asszonyt, a mint azzal az ő sajátos gyöngéd modorával foglalkozott, mintha a világon minden, a ruhák, virágok, könyvek, a zene ugyanazt a szeretetteljes ápolást, rokonszenvet kívának tőle.

A férfi egy hosszú, farszto kortes útról jött. Két gyülesen kellemetlenség volt s még most is érezte a keserű utóízét. Az asszony látása, megnyugtató modora, a gyöngéd gondoskodás, melylyel körülvette, még sohasem árszított reá oly édes békét, mint ma. Egy hosszú, mely fauteulben elnyúlva, csendesen hallgatta a zongora játékát.

A dombok mögött most kelt fel a hold s lassan emelkedve elindult vándorútjára a kekeszürke iris színéhez hasonló égen. És Milton megbüvölten nézte a kiégett csillagot, a mint halvány és mégis ragyogó fényével tovább vándorol.

Az ingovány felett sekély ködtenger hullámozott, s a völgyben a fák legelő csordához hasonlítottak, mely térdig érő fehérségben gázol, s felette halvány volt a levegő, mintha a holdból fényes poreső hullana a fehér tengerbe. Aztán a hársfa mögé került a hold, s úgy tetszett, hogy egy nagy, égő, fekete-lampion lóg le az égről.

Hirtelen túlkölés sivitott át a zenén, a növekedő, elhaló, majd újra erősülő hang meg-
rázta, megbontotta a zene harmonikus hangjait.

Milton felállott.
— E felzabadtott a varázs alól — szöjt. — Mrs. Noel, szeretnék valamit mondani. — De a mint lenézett reá s látta a mozdulatlanul ülő alakot, látta a billentyűkön nyugvó kezét, megbüvölten, rajongó imádatlalt hallgatott.

Az ajtóban beköltött egy hang:
— Oh! madame, oh! mylord! Künt a réten agyonvernek egy urat!

VI.

Mikor a halhatatlan Don elindult, hogy meghúzza a jókedv és vidámság minden harangját, csak egy clown követte. Ellenben Charles Courtiert ezren meg ezren kísérték, a kik valójában nem tudták megérteni ennek az embernek a viselkedését, a kinek nem volt üzleti érzéke. Azonban, bár zavarba hozta kortársait, azok mégsem merték határozottan kikaczagni, mert hire járt, hogy valóban megölt néhány embert s nagyon szeretett néhány nőt. Ellenállhatat-

Mégis, mikor először szólott hozzájuk, ellenállhatatlanul vonzották őt. Olyan pompás, független embereknek látszottak. A mig várt, hogy reá kerüljön a beszéd sora, úgy tetszett neki, hogy ezek az ő szíve szerint való férfiak. Mert Courtier tudta ugyan, hogy egy nem népszerű eszme ellen mindig többségnek kell lennie, mégsem gondolt egyenlőleg senkiről olyan rosszat, hogy ahhoz a rossz omén részhez tartozzon.

Ezeket a pompás, független embereket bizonyára nem árnthatták el a Yingoek! Egy csalóással több, volt rá a felelet. A hallgatóság megbocsátás nélkül oszlott szét s feledés nélkül gyűlt össze újra.

A falusi vendéglőben — melynek ablakait besötétítette a felfutó — egyetlen vendégszoba volt az emeleten s egy másik kis szoba a földszinten, melyben Courtier érkezni szokott. A ház többi része kőkövezés ivószoba volt, melyben egyetlen hosszú pad támaszkodott a hátulsó falhoz, a honnan esténként recsegő «a»-kal s rövid, lágy «u»-kal telt beszéd áradt ki, a honnan egy-egy bizonytalan járást alakot, hangos «jóéjszakát» kiáltás követett, a mig a hársfa alatt állva meggyújtotta a pipáját, aztán lassú léptekkel elindult haza.

De azon az estén, mikor a fák mintha téhen-csorda volna, térdig álltak a holdból aláhullott fényes fehérségben, azok a kik kijöttek az ivószobából, nem mentek haza, hanem meghúzódtak az árnyékban. A holdvilágon keresztül a korcsma mögöl többen is kerültek elő s csatlakoztak a többiekhez. Később mind több és több alak közeledett a házak felől a templom és temető melletti úton, mig harmincz-negyvenen voltak. Egyhangú mormogásuk, szokatlan, tiltott jókedvet árukt el. Egészségtelen, büns vidámság lebegett a fák sötét árnyékai között, a kis korcsma előtt, melynek egyetlen világított ablaka mögött egy férfi hangosan olvasott valamit. Az éneklő, elnyújtott hangokon áthalatszott itt künt az elfojtott kacagás, a sutogva mondott szó.

— A beszédét tanulja! Füstöljük ki a ravasz, vén rókát. Piros bors való erre! Prüszkölhet tőle! Bezártuk az ajtót!

Aztán mikor egy arcz jelent meg az ablaknál, az elfojtott sutogás éles kacagásban tört ki.

Az pedig, a ki az ablaknál volt, dühös erővel igyekezett kiszabadítani egy rudat az ablak vasrácsából. A kacagás üvöltéssé nőtt. A fogoly keresztül küzdötte magát a rácson, leesett a földre, felállott, megbotlott s újra elesett.

Ekkor megszólalt egy éles hang:
— Mi ez?

A sietve távozó csoszogás és szétoszlás hangjai közül világosan kivált: «A Lord!» és az árnyék a fa alatt hirtelen üres lett. Csak egy magányos, magas férfialak állott ott s egy fehér asszony.

— Ön az Mr. Courtier? Van valami baja?
A földön fekvő alak kacagott.

— Csak a lábom fáj! A nyomorultak! Kis hijja, hogy nem fulladtam meg!

VII.

Ugyanazon az estén Bertie Caradoc elhagyta a pipázót, mielőtt lefeküdne, betért a Georgian-folyosóra, hogy megnézzé kedves barométerét. Naponta megtette ezt a kis kitérőt s az időjelző megtekintése szokásává vált annak az embernek, a ki minden percét, melyet hivatásától ellopott, télen a vadászatnak, nyáron a versenynek szentelt.

A Hon Hubert Caradoc, a diplomácia mesterségének a tanulója, minden élő Caradocnál jellemzőbb megtestesülése volt a család erejének és gyengeségeinek. Középmagas, aczélos termetű volt. Napbarnított arczát, melyet sima, sötét haj koronázott, szabályos csaknem apró vonások jellemezték. Élénk figyelem, határozottság tükrözött ezen az arczon, melyet nyugalmas közöny leplezett. Magyorbarna, kutató, kíváncsi szemét félig elfedve, csaknem ajtatósan takarta a szemhéj. Hallgatagnak született s valóban nagy izgalomra volt szüksége, hogy egészen kinyissa a szemét. Finom metszésű, sovány orra volt. Kicsi, sötét bajuszos ajka alig nyílt szét annyira, hogy kijöjjön rajta a beszéd, mely mégis váratlan gyorsasággal tört-mának utat. A hangja különös, szokatlanu-
tompán csendgett. Az egész férfi józan, prakti-

kus, élénk, óvatos, leleményes egyéniségről tanuskodott, oly emberről, a kinek csodás önuralma van; a ki az életet oly vérmes paripának tekinti, melynek annyit kell utána engedni, a mennyi szükséges ahhoz, hogy mégis ő maradjon az úr. Oly férfi, a kinek minden eszme teljesen értéktelen, ha nincs összeolvadva az azonnali cselekvéssel; mindenkifelelt nincs a ki megkövetelte, hogy más is az legyen; a ki mind a mellett hajlik a stoicizmus felé; udvarias, előkelő, de mindig hajlandó a bizalomra; csak azt tudta megérteni és megbocsátani, a mit tapasztalathól ismert.

Ilyen volt Milton öccse 26 éves korában. Megnézte a barométert s látva, hogy nem ingadoz, épen távozni akart, mikor észrevette, hogy a hallon át három férfi karonfogva közeledik. Természetlő fogva kíváncsi és óvatos is volt, azért megvárta mig egy lámpa fénykörébe érnek, aztán látva, hogy Milton és egy inas egy sánta embert támogatnak, gyorsan oda sietett.

— Kifizamította a térdét uram? Várjanak egy pillanatig? Charles, hozz egy széket.
Leültette a székre, feltolta a nadrágot s az ujjával végig tapogatta a lábszárat és térdét. Valami szeretetteljes gyöngédség volt ebben a mozdulatban, mely arra az emberre emlékeztetett, a ki sok lónak vizsgálta meg a lábát, térdét, izmait.

— Hm! — szöjt komolyan. — Képes kiállani egy rándítást? Eustace, fogd meg hátúrlót az urat; te pedig Charles ülj le a földre s fogd meg a szék lábát. Most! — és megfogva a beteg lábát meghúzta.
Furcsa kis pattanás és egy összeszorított fogor sikorgása hallatszott. Aztán Bertie fel-emelkedett.

— Jól van — mosolygott; — ez alkalommal nincs szüksége doktorra!

Miután elhelyezték sánta vendégüket egy szalonban, mely a Georgian-folyosóra nyílt s hirtelen hálósobává változott át, az inas gondjaira bízva őt, a két fivér eltávozott.

— Na barátom — szöjt Bertie, a mint a hálósoba felé közeledtek; — ez el van intézve, neked nem fog többet ártani ennél a választásnál. Hanem bátor ember, annyi bizonyos!
Az a hir, hogy Courtier a fedelük alatt van, már reggeli előtt megtette körútját a családban. A hirtelén az volt, a ki kötelességének tekintette, mindenről tudni s a tudását minden-kivel megosztani. A kicsi Anne, szokásos reggeli körútján elérkezve az anyja hálósobájába, magasra emelt arczcskával, kezét mélyen elhelyezett övébe dugva, azonnal hozzáfogott a hir terjesztéséhez.

— Eustace bácsi tegnap este egy sebesült embert hozott haza s Bertie bácsi visszarándította a kifczamodott lábát. William azt mondja, hogy Charles azt mondta, nem kiállott, csak így tett, — hallani lehetett két parányi égérfog összeütődését. — Ez az az ember, a ki a falusi vendéglőben lakik, de igen keskeny volt a lépeső s nem tudták felvinni. William azt mondja, hogy ha ki volt fizamodva a lába, sokáig nem fog tudni járni bot nélkül. Be-mehettek papához?

Agatha, a kinek most kékelték a haját, azt gondolta:

— Igazán nem tudom, egészséges-e, ha a gyermekek ilyen mélyen viselik az övet — hangosan azt mondta: — Várj egy percet!

De a kis Anne már nem volt sehol, csacsogása a Sir William öltözéséből felől hangzott. A férfi feleleteinek a hangzásából arra lehetett következtetni, hogy épen beretválokzik. Mikor Agatha benézett, — a ki soha sem tudott ellentállni

valami legitimoknak, ha azzal a férjéhez közeledhetett — komoly gondolatokba merülten, egyedül találta a férjét, egy kemény arczonásu, óvatos külsejű férfit, a ki a feleségén kívül senkinek sem lett volna feltűnő.

— Az a Courtier a lábánál fogva csapdába került. Nem tudom, mit szöl hozzá az anyja Agatha, hogy ellenség került a táborba.

— Nem afféle szabad gondolkozó és...
Sir William a saját gondolatait folytatva, megszakította:

— Miltonra való tekintettel, mindenesetre jó, hogy itt van.

Agatha sóhajtott:
— Azt hiszem, kedvesnek kell hozzá lennünk! Megyek, megmondom mamának.

Sir William mosolygott.

— Ne féljen, Anne már gondoskodott erről! Anne épen most végezte ezt a kötelességét. Felkapaszkodott az ablakpárkányra a tükrömögé, mely előtt Lady Valleys fésülködött s onnan újságolta:

— Azért esett ki az ablakból, mert majd megfulladt a piros bors füstjétől. Miss Wallace azt mondja, hogy az az úr most kezes — mit tesz az «kezes», nagymama?

Mikor hat évvel ezelőtt először hallotta Lady Valleys ezt a szót, azt gondolta: «Oh Istenem! Hát igazán nagymama vagyok?» Nagy megrázkódattatás volt, oly sok mindennek jelentése az elmulását, a végét; de az asszonyok természetes hősiessége, a kik annyival hamarabb törődnek bele a változhatatlanba, mint a férfiak, — segítségére jött s a férjétől eltérően, most már cseppet sem törődött vele. De azért nem felelt semmit. Rézben, mert nem volt szüksége fölelni, ha az ember a kis Anne-nal fenn akart tartani egy beszélgetést; részben, mert mélyen elgondolkozott.

(Folytatása következik.)

1. Vargha Gyula kereskedelmiügyi államtitkár kíséretével a régi repülő-hidon. — 2. Az államtitkár a Zsófia hercegnő hajón a hidavatásra utazik. — 3. Az utolsó szög beverése. — 4. A hid a megnyitás után.

A TAHI-TÓTFALUSI DUNA-HID FELAVATÁSA.

Valódi brünni szövetek

az 1914. évi nyári és őszi időnyre.
 Egy szelvény 3.10 m. hosszú teljes férfiruhához (kabát, nadrág és mellény) elegendő, csak 1 szelvény 7 kor. 1 szelvény 10 kor. 1 szelvény 15 kor. 1 szelvény 17 kor. 1 szelvény 20 kor.

Egy szelvényt fekete szatru ruhához 20 — K-ért, szatru felöltőszövetet, turisztikai, selyemkamaru, női kosztum szöveteket stb. gyáriáron küld, mint megbízható és szolid cég mindenütt ismert posztógyári raktár.

Siegel-Imhof Brünn.

Minták ingyen és bérmentve.
 Az előnyök, a melyeket a magánvevő élvez, ha szövet-szükségletét közvetlen Siegel-Imhof cégnél a gyári piacon rendel meg, igen jelentékenyek. Szabott, legelőször árak, urisai választék. Mintahú, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendeléshez is, teljesen friss árban.

Szakszerűen készített utazási felszerelések

bőröndök, fűszek, szekrény- és kalapbőröndök, necessairek

megbízható minőségben, előnyösen beszerzhetők az általában ismeret

HELLER bőröndös

cégnél

Budapest, IV., Kossuth Lajos-u. 21. (Astoria szálloda épületében)

A cég üzlete 20 évig Károly-köruton (Huszár-ház) volt.

Technikum Mittweida

Igazgató: A. Holst, tanár. Széles királyság. Magasabb műszaki tanintézet; az elektro- és gép-technika terén. Külön osztály: mérnökök, technikusok és művezetők képzése. Elektrotechnikai és gépészeti-laboratórium. Tanulmányi műhelyek. Legjobb és leglátogatottabb intézet. Program stb. díjtalanul a titkárság által.

Hutter és Schrantz r.-t.

szitaári- és nemezposztógyárak magyarországi telepe Budapest, X. ker., Gyömrői-út 8015. szám. Ajánlja kész állapotban, tehát utólagosan tűzhorganyzással ellátott többszörös csavart gépsodronyfonatokat

mint tartósság tekintetében páratlan gyártmányt! (Nem tévesztendő össze más fajta fonatokkal, melyek mind közönséges horganyozott drótból készülnek.) Tűskés huzalok, sima huzalok, kettőshegyű szerek stb. igen jutányos árban. — Árjegyzék és minták ingyen és bérmentve. Továbbá gyártanak: — Kézitészrácsot, kapuk és ajtók a legegyszerűbbtől a

GA NG LI O N A L

legjobb növényekből előállított TEA, háziszor gyanánt idegbetegségeknek eredménytelennél használható! zen tea hatása: idegmegnyugtató, fájdalomcsillapító, vérkeringés, görcsöket megszüntető, álmosító, a test-erő és lövészet emelő és az emésztést is elősegíti. A valódi tea kizárólag csak a cs. és kir. udvari és főhercegi kamarai szállítónál, JULIUS BITTNER gyógyszerésznél Reichenau Nied. Oest. kapható. Egy doboz ára használati utasítással 3 K. Beszerzhető gyógyszerárakban, ahol nem kapható 3—kor, előzetes beküldése mellett bérmentve a készítőnél.

Mit kiabál?

hiszen mindenki tudja már, hogy a

MÁGNÁS CIPŐKRÉM

Minősége kitűnő puhit, tisztít, fényesít.

Gyártja: HERCZÉG és GEIGER Csász. és kir. udvari szállító Budapest KAPHATÓ MINDENÜTT.

GRAMMOFON

és grammonlemez óriási választékban. Képzőművészeti ellenében gyári áron és mintegy 15% árfelemléssel csekély havi részletfizetésre!! Eredeti "Angyal" védjegyű grammonok lenkarta. ELEK és TÁRSA r.-t. BUDAPEST. Irodák V., Bálvány-u. 18. Ualet VI., Andrássy-ut 1. Legújabb kimerítő grammonok és emezárjegyzék k ingyen és bérmentve.

Gothard Sándor

Diana Fegyver-atelier Herény, Szombathely mellett. (Vas megye.) A. Jos. Deconny, Herstal és A. Lene & Co. Liège (Victoria Hammerles), világhírű és legelső rangú galamblovó és vadászfegyverek egyedi és kizárólagos képviselője, E. Bernard és Co. A. Deconny-Sovrin luxusfegyvereknek állandó gyártója. Mannlicher-Schönauer Anticorro. Antimissívó, Mignon távcsővel szerelt fegyvereknek állandó raktára. Vadászfegyverek 160 koronától, ejektorosak 260 kor.-tól, Anticorro- és Antimissívó fegyverek 400 kor.-tól minden árban. A kontinens legzavdagabb luxusfegyverraktára. Minden minőségű állandó nagy készletben. Teljes garancia. Minden fegyver pontosan belöve. Legjobb minőség. Legolcsóbb gyári árak. Utólrhellen olcsó. Árjegyzéket tessék kérni.

Heckenast Gusztáv

zongoratermei Budapest, csakis Gizella-tér 2. sz. Telefon: 1—69. DÖRR, IBACH, WERNER zongorák egyedüli képviselője.

Knuth Károly

mérnök és gyáros Cs. és kir. fensége József főh. udv. száll. Gyár és iroda: Budapest, VII., Garay-u. 10.

Szénásy, Hoffmann és Tsa selyemáruháza

csakis IV., Bécsi-utcza 4. sz. rendez az összes selyemárukban. Árak tetemesen leszállítva.

július 1-től augusztus 25-ig NAGY NYÁRI OCCASIÓT

NYARALÓKNAK

nélkülözhetetlen a „PRIMUS“ PETRÓLEUM-GÁZFŰZŐ

Bél nélküli és közönséges petróleumhoz használható, füst nélküli kék lánggal ég, amely háromszor oly magas hőfokot eredményez mint egy közönséges petróleum. Használat közben nem kormoz. Feltűnően kevés anyagot fogyaszt. — Ezen petróleum-gázfűző állományban nyaralókban nélkülözhetetlen. Minden vasüzletben kapható, vagy Ringeisen-Testvéreknél Budapest, V. Hold-u. 21.

CHMURA

Budapest IV. Ferenciek-tere 2.

Icarette

a mellényzsebben.

Kezelésére öt perc alatt megtanítjuk. Legújabb modell 58.50 Korona. Használt gépeket be-cserélünk. — Felvételeit kidolgozzuk. — Legújabb 15. fotoárjegyzék ingyen. Tartalmaz feltűnést keltő újdonságokat, recepteket, stb. Látószek, auto- és védőszemüvegek, uti magasszűz- és légszűrő, villamos zseblámpák nagy választékban.

Verszegénység, ideges fejfájás, anémia ellen a legnagyobb orvosi tekintélyek aláírják

ROZSNYAI VILÁGHIRŰ VASAS CHINABORÁT

melynek kitűnő voltát mindenki elismeri. Kitűnő hatásánál fogva a hasonló készítményeket felülmulja. Milleniumi nagy érremel kitűntetve! Számos kiállításon díjazva. — Kis palack 2 korona 40 fill., nagy palack 3 korona 50 fill. Készíti: ROZSNYAI MÁTYÁS gyógyszerész, Arad, Szabadság-tér. ✱✱

Bőröndárak és utazási cikkek.

Fémképező gépek és látószekek. Fém- és női fémtermékek nagy választéka.

• Közrebocsátottuk új nagy képes FEGYVER ÁRJEJYZÉKÜNKET • legmodernebb típusu VADÁSZFEGYVEREK, FLOBERTEK, PISZTOLYOK stb. • kényelmes havi lefizetésre Elek és Társa R.-T. Budapest. Iroda: V., Bálvány-utca 18. sz. Árúüzlet: VI., Andrássy-ut 1. sz.

Minden osztály külön árjegyzéke ingyen és bérmentve.

PALMA

„Altvater“ Gessler Budapest.

WIKTORIN-FÉNY

Ne veszdődjék régi rossz lámpákkal, mikor esékly havi kölcsöndij fejében a könnyen beszerezhető! Nélkülözhetetlen minden háztartásban! Wiktorin és Tsa Budapest, VIII., Baross-utca 1. Saját érdekében kérjen azonnal díjtalan tájékoztatót.

A legideálisabb világítás a Hogyan mindenki-lehetővétegyük az utólrhethetlen beszerzését, bérletosztályt létesítettünk, ahol esékly havi kölcsöndij fejében tetszés szerinti kivitelű lámpák kaphatók. Nincsen kanóca, nincsen vezeték, bárhova vihető és semmi körülmények között fel nem robbanhat. 100 gyertyafényerő világítás óráként csak négy fillérbe kerül.

• Csak a hölgyeket érdekli! • Első magyar női egészségügyi és testápolási cikkek szaküzlete

KELETI I.

Szent, IV., Koronahorog-u. 14. Tel. 82. (Új Szapary-udvar.) A cég saját gyártmányú és külföldi különlegesekkel: Használja az összes altszűz bántalmak ellen. Ezredet páriál tűzők és molettók éptermékek részére, valamint kényelmes fűzők ferde névjegyek számára. Cs. és kir. szab. névjegyek. Egyenestartók. Higiénikus habonajkötők Gummihariganyák. A legkiválóbb francia és amerikai női óvszer különlegesekkel: Uj! Auto Vaginal Spray, Uj! Irrigátorok, bidék, valamint az összes betegápolási cikkek. — Csak az akaratotól női kiszolgálás. — Mirekelt és postai árak. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve

Női

A Pozsonyi Kereskedelmi és Iparkamartól fenntartott nyilvános, három évfolyamos FELSŐ KERESKEDELMI ISKOLA POZSONYBAN. Erretdégi vizsgálat. Állásbiztosítás. Internátus. Erretdési kívánatra küld az igazgatószék.

RENDELÉS NÉL SZIVESKEDJÉK LAPUNKRA HIVATKOZNI.

Gulliver

A prima kaucsuk cipősarok a kaucsuk sarkok királya

rendkívül olcsó, mert kaucsukból készült.

BADEN

Előkelő családi otthon, legzebb fekvés, a főhercegi villák közelében, előkelő konyha. — Rest. — Villamos vasúti megállóhely. — Helyközi telefon 240. — Egész éven át nyitva. — Tübbeladón: **Maly Mayer von Maybach**. Prospektust küld Blochner J. hirdetője, 1912-ben megnagyobbítva Budapest, IV., Semmelweis-utca 4. sz.

ROZSNYÓ fürdő

Meleg vasas gyógyfürdő.

Radionatív iszap. Vizgyógyintézet: t. Tiszvícsók klímatis gyógyfürdő és nyaralótelepe a Tátrák völgyében, Kattar város közelében. Páratlan gyógyhatás a **vérszegénység** és a **neurasthénia** esetében. Levegője alhavasi, kíméletes. Turisztacentrum Vasúti Posta Távirat. Telefon. Vízvezeték. Villanyvilágítás. Társasági járatok. **Teljes penzió 5 koronától.** PROSPEKTUST KÜLD A FÜRDŐGONDNOKSÁG.

Balatonfüredi szanatorium és gyógyfürdő

Természetes szénsavas iszapfürdők és balatonfürdők Ivókúra. Fizikai és diatetikai gyógyintézet az összes teljességük számára, különös tekintettel a szív- és érrendszer, vese megbetegedéseinek és női bajoknál. Czukorbetegségeket ivó, alkalizáló- és diatetikus kúra. Idegbetegségekre az összes modern gyógyeszközzel felszerelve. Soványító-, hízó-kúra. Hőgöngy- és cheminál-laboratorium Zander-intézet. Inhalatorium. — Egész éven át nyitva. — Prospektussal és felvilágosítással szolgál a Fürdőigazgatóság.

Páratlan a maga nemében RUSZÁNDÁ Gyógyiszap Fürdő

bármely más nemzetközi fürdőt is felülmúl Vasúti, posta- és távirat-állomás

Dél-Magyarország Meleceze (Torontalm.) Nyitva május 15-től szeptember 15-ig.

Négy modernül berendezett 74 szobából álló szállóháza.

A fürdőn orvosi szaktekintélyek rendelkeznek

Jávalva: köszvény, idült ízületi rheuma, scrophulosis minden alakjában, kenőgyógyászati ellenálló hórbetegség, psoriasis és prurigo, vérzésben szenvedő nők, idegbetegség, csontbántalmak, Lariam Neuritisnél és idült lues bántalmaknál biztosan gyógyít.

Kitűnő jó magyar konyha, valódi hamisítatlan borok, olvasó- és zongoraterem, tekeasztal és tekepálya, nagy virágos és árnyékos park parkokkal, naponta cigányhangverseny tartatik.

Prospektust kívánatra díjtalanul küld a Fürdőigazgatóság.

ELŐPATAK Gyógyfürdő.

Dr. WESZELSKY GYULA egyet. m. I. andr. or. honf. titkára szerint **nagy mennyiségű rúdiumot tartalmazó víz. Természete szénsavas (nonheimi) fürdők.** Kiválóan jó eredményeket hozhat a **gyomor, vese, hólyag és a máh hurutos bántalmainál, máj- és lépajagnál, köszvény és osztrál, altesti pangásoknál, valamint bármely az idegesség alapján fellépő betegségeknél.** A nagyhirű előpataki gyógyvizek orvosi javaslata szerint vizet, asszektívát a megfelelő és itt feltalálható kisegítő gyógyeszközzel (meleg és hidegfürdők, vizgyógyintézet, kezelés, masszázs, svédorna, diatikus étrend) **rendkívül kedvező eredményt mutat fel.** Fürdő-nyitva: május 15-től szeptember 15-ig. Vasúti állomás: Földvár és Sepsiszentgyörgy, honnan állandó olcsó kocsiközlekedés van. Lakás, ellátás olcsó és választékos. Az elő- és időutazás (május 15-től június 15-ig és aug. 20-tól szept. 15-ig) a gyógy- és zeneidőre fele fizetendő, lakások 50%-alés ellátás is sokkal olcsóbb. **Az előpataki ásványvíz, mely a szénsavas, égvényes vasas vizet között első helyet foglal el, mint gyógyeszköz, hánál is használható és ádító, kellemes ital tisztán vagy borral vegyítve, nagy kedveltségnek örvend. Itthon és a külföldön évente egy millió palacknál több kerül forgalomba. Szakmai és helyi előpataki, de kapható a legtöbb városban és nagyobb kereskedésben. Prospektust kívánatra ingyen küld az igazgatóság.**

Ideggyenge férfiak!

Neuraszténiában szenvedők kérjenek gyengeségük azonnali megszüntetését tárgyaló ismertető 40 filléres postabélyeg csatolásával. **Nem belsőleg beveendő gyógyszer.** Cím: **«Nova Mechanika 130»** Budapest, Flókbérlő 40. Főposta.

MARGIT Gyógyforrás, Bereg m.

A gyomor, belek, húgyhólyag s különösen a légzőszervek hurutos bántalmainál igen jó hatású még akkor is, ha **vérzések esete** forog fenn. Megrendelhető: **EDESKUTY L.-nál** Budapesten és a forrás kezelőségénél, Munkácsen.

VASÁRNAPI UJSÁG

30. SZ. 1914. (61. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ HOITSY PÁL. BUDAPEST, JULIUS 26.

Szerkesztési iroda: IV. Vármogyó-utca 11. Egyes szám ára 40 fillér. Előfizetési feltételek: Egészévre — 20 korona. Félévre — 10 korona. Negyedévre — 5 korona. A «Világkrónika»-val negyedévenként 1 koronával több. Külföldi előfizetésekre a postailag meghatározott viteldíj is csatolandó.

Franklin-Társulat nyomdája, Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.

BARACZK-VÁSÁR KECSKEMÉTEN. — Jelti Gyula félfotó.